

Izdaja Delavska univerza
Domžale, Kolodvorska c. 6
telefon 72 082. — Ureja ured-
niški odbor. — Odgovorni
urednik Milan Flerin. —
Izhaja vsakega 15. v mese-
cu. — Ziro račun: številka
5012-3-50. — Cena 0,50 din.
— Tiska tiskarna »Toneta
Tomšiča« v Ljubljani

Občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALI

KAM PLOVEMO?

V zadnjem času vzbujajo vse večjo pozornost in zaskrbljenost podatki o gibanjih osebne, splošne (proračuni, sredstva za izobraževanje, zaposlovanje, socialno zavarovanje) in investicijske porabe tako v republiškem kot tudi v zveznem merilu, ki že ogrožajo stabilnost gospodarskih gibanj in izvajanje najpomembnejših ciljev gospodarske in družbene reforme.

Predvideni nivoji gibanja osebnih dohodkov, ki so glavni vir dohodkov proračunov, skladov za izobraževanje, zaposlovanje in socialno zavarovanje, so bili v prvih štirih mesecih letošnjega leta precej preseženi tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji. Osebnih dohodki so tako skupaj z nekaterimi lani sprejetimi ukrepi ekonomske politike — emisije denarja, povečanjem reeskonta, večjimi možnostmi najemanja potrošniških kreditov in pretiranega zapiranja domačega trga pred tujo konkurenco — pojavljajo kot povzročitelji inflacije, katere ceno bomo sicer plačali vsi, predvsem pa tisti, ki so najbolj delavni, ki dosegajo najboljše rezultate pri svojem gospodarjenju. Nagrajeni pa bodo tisti, ki so se doslej najmanj vključili v izvajanje reformnih načel, v mednarodno delitev dela. Inflacija pomeni razvrednotenje, razvrednotimo pa lahko samo tisto, kar imaš in tistemu, ki ima.

Osebnih dohodki so porasli v prvih štirih mesecih predvideno stopnjo 7—9% v primerjavi z lanskim letom, saj znaša stopnja porasta v merilu SRS 18%, enako pa tudi v jugoslovanskem poprečju. V naši občini pa so osebni dohodki porasli celo za 19%.

Verjetno se ne zavedamo, kaj to pomeni, sicer bi odnehali in ravnali drugače. Posebno, ker se giblje povečanje proizvodnje in produktivnosti precej izpod tega nivoja. Torej ne upoštevamo smernic ekonomske politike za leto 1969, ki so jih sprejele zvezna, republiška in občinska skupščina, naj se osebni dohodki ne povečajo bolj, kot se bo povečala produktivnost. Torej živimo predvsem iz rok v usta, jutrišnji dan nam ni preveč pred očmi, kratkovidno jemljemo iz blagajne skoraj vse, kar ustvarimo. Ne upoštevamo starega reka, ki še kako velja tudi v našem času in gospodarskem prostoru, da dober gospodar varčuje takrat, ko ima, ne pa, ko je »suhe«.

Medtem, ko je dotok sredstev v republiški in zvezni proračun nad planiranim, pa je v naši občini položaj drugačen. V prvih

štirih mesecih smo dosegli le 29,4% letne predvidene realizacije dohodkov občinskega proračuna, pri sredstvih izobraževanja pa celo le 22,4% in to kljub poprečnemu povečanju OD za 19%. Zato ni presenetljiv podatek: OD v gospodarstvu so porasli za 21%, v negospodarskih dejavnostih (šolstvu, zdravstvu itd.) pa le za okoli 5%. V tem, ko gospodarske organizacije na različne načine prekomerno povečujejo osebne dohodke in se s tem vključujejo v vrsto povzročiteljev inflacije — pa šolstvo ne dosega niti predvidenega dotoka sredstev. Pa tudi, če bodo dosegli predvideno raven, jim jih bo ob letu potrebno ponovno povečati, saj sedanja stopnja inflacije povzroča že takšno naraščanje življenjskih stroškov, da bo to nujno storiti.

Zato so potrebni koordinirani ukrepi na vseh ravneh, tako v federaciji, republiki, v občini, delovnih organizacijah, v skupnostih socialnega zavarovanja in skupnostih izobraževanja, ki naj preprečijo nadaljnjo prekomerno rast porabe in jo spravijo v sklad s planskimi predvidevanji ter tako zagotovijo nadaljnjo vsaj minimalno stopnjo stabilne gospodarske rasti. Kolkor ne bodo ukrepali vsi navedeni, potem bo težko zavreti voz inflacije, ki že drvi po klancu navzdol. To pa pomeni nove socialne pretrese in novo reformo, ponovno vzpostavljane z reformo postavljenih temeljnih razmerij v delitvi, manjšo dejansko akumulacijo gospodarstva in torej manjše možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest, manjše možnosti za izvajanje programov modernizacije proizvodnje. Ni potrebno posebno ekonomsko znanje, da ugotovimo, kam vodi politika, da več razdelimo, kot ustvarimo. Samo premalo to upoštevamo vsak dan, ko se kot odborniki, poslanci in člani delavskih svetov in skupščin samoupravnih skupnosti odločamo za ukrepe, ki povzročajo tako stanje, kakršno je opisano. Za marsikoga pa je to začarani krog, ki se ponovi vsakih nekaj let. Potrebno bi bilo prekiniti s prakso, da doma kot potrošniki preklinjamo, češ: vse je dražje, dinar je vse manj vreden, naslednji dan pa kot proizvajalci dvignemo roke: povečajmo cene našim izdelkom. Tako sami pomagamo ustvarjati začarani krog inflacije, tako samo razvrednotujemo svoje delo. Kajti sosed se obnaša tako kot mi: poveča cene in osebne dohodke. Ustvarjamo si iluzijo, da smo nekaj pridobili, realnost in neizprosnost trga pa nam to iluzijo razbija.

F. Gerbec

Ne zanemarimo strokovnosti

Ze leto in dan se srečujemo s pojavom, ki sodobnemu in optimalnemu razvoju naše občine nedvomno ni v prid. O njem sicer bolj ali manj radi govorimo, večkrat tudi pišemo — storimo pa bore malo.

Pozor — besedo nazaj — kajti sem pa tja je tudi kaj storjenega, vendar odločno, odločno premalo.

V mislih imam globoko nezadovoljivo kadrovsko strukturo, občutno pomanjkanje visoko kvalificiranih strokovnjakov. Z drugo besedo: deficit domžalske občine v »možganih«.

Bodimo si na jasnem o tej bistveni in usodni pomanjkljivosti naše občine. Ali vemo, da je naša Slovenija v tem pogledu precej pod stanjem, ki ga izkazuje celotna Jugoslavija? In vendarle bi moralo biti obratno. Obratno zaradi tega, ker smo že od nekaj poznani ne samo kot dobri, pridni in sposobni delavci, ki jih svet ceni, pač pa tudi kot narod, ki se vedno ozira po tem, kar je boljšega in naprednejšega, kot narod, ki s svojim razvojem nikdar ni zadovoljen, kot narod, ki je v vseh teh letih nemalo prispeval ne samo k svojemu, pač pa celotnemu jugoslovanskemu razvoju.

In Domžale?

Resnica je, da smo v pogledu visoko kvalificiranih kadrov pod jugoslovanskim in tudi pod slovenskim poprečjem. To stanje je torej takšno, da se moramo z vso resnostjo in odgovornostjo zamisliti nad njegovim reševanjem. Mar ne vemo, da nam analize že nekaj časa sem — in to kljub napredku, ki ga dosegamo in smo nanj ponosni — kažejo na postopno zaostajanje za rastjo v slovenskem prostoru? Mar si lahko zamisljamo, da bomo ob obstoječi vztrajnosti lahko vzdržali tempo rasti, ki ga kažeta Slovenija in Jugoslavija in predvsem neusmiljeno konkurenčno borbo in pogoje, ki nam jih postavlja zunanje tržišče, v katerega se želimo in tudi moramo bolj in bolj vključevati?

Izkazalo se je, da so takšne kadrovske nezadostnosti in pomanjkljivosti v širšem smislu temeljna zapreka hitrejšega in modernejšega družbenega razvoja naše občine. Prav tako nam mora biti jasno kot na dlani, da brez bistveno višje ravni kadrov ne bomo mogli zadovoljivo nadaljevati in izvesti osnovnih nalog družbene in gospodarske reforme. To pa je prav gotovo najhujše, kar nas sploh lahko doleti. Teh kadrovske neresenih vprašanj je dovolj na vseh področjih našega življenja — od prosvete in družbenih služb, prek uprave, pa tja do gospodarstva.

Dovolj je prikazovanja, poizkusimo predlagati, kako naj se to vprašanje tudi reši.

Nedvomno je, da reševanje teh problemov ne more biti v hipu in trenutno zadovoljivo rešeno. To je stvar procesa, načrtnega usmerjanja in težavnega dela, ki je spremljano z veliko odgovornostjo. Predlagam, da bi v okviru naše občinske skupščine ustanovili posebno začasno komisijo za reševanje kadrovske politike v občini. Predloženo telo naj bi bila skupna komisija obeh zborov in ustreznega števila občanov.

Temeljna naloga tega telesa bi morala biti naslednja:

Oceniti sedanje stanje, ter sedanje in bodoče potrebe glede takih vprašanj, kot so:

Ocena kadrovske strukture v občini in njena skladnost oziroma neskladnost s sedanjimi in predvsem perspektivnimi potrebami.

Ugotavljanje občin, temeljnih in posebnih meril za zasedbo delovnih, strokovnih in strokovno-vodstvenih mest na vseh področjih našega družbenega dela.

Predlagati bi morala obvezne ukrepe za uresničevanje teh meril.

Zagotoviti bi morala postopke za uveljavljanje demokratične in objektivne izbire na vsa delovna mesta.

Določiti bi morala možne oblike in vsebino razpisov, reelekcij in vseh drugih načinov, s katerimi spreminjamo kadrovsko strukturo.

Sprejeti bi morala razne ukrepe, ki bi omogočili vsem mladim in sposobnim ljudem, zlasti pa siromašnejšim, že od otroških let sem strokovno izpopolnjevanje in zasedbo ustreznih profesionalnih, strokovnih in strokovno-vodstvenih mest v naši občini.

Zavzeti bi morala stališča do posameznih trajnih meril, kot so izkustvo, izobrazba in podobno, pri oblikovanju in perspektivni politiki osebnih dohodkov.

Prav tako sem mnenja, da bi tej isti komisiji poverili tudi del tistih nalog, ki so že danes posebno pereče. Tu mislim predvsem na sklop naslednjih vprašanj:

Zaposlovanje kot sestavni del bodočega družbenega in gospodarskega razvoja naše občine.

Sistematično in obvezno dopolnilno izobraževanje odraslih.

Odnos med vsebino izobrazbe in vzgoje ter sodobno kadrovsko profesionalnimi potrebami.

Vsebina, ki jo predlagam, seveda še ni vse. Brez ustreznih metode dela nam namreč še tako imenitna vsebina lahko kaj kmalu propade.

In kakšna naj bo ta metoda?

Smatram, da je lahko najuspešnejša le tista, ki gre od temeljite ocene sedanjega stanja (kot primer navajam analize, ki nam jih je večkrat letno pripravljala naša občinska skupščina v nekaj zadnjih letih), do podrobnejše izdelave osnutkov in predlogov ustreznih odlokov in priporočil ter resolucij, ki naj jih sprejema občinska skupščina na predlog omenjene komisije.

S tem predlogom izgleda, da sem v kontradikciji z že obstoječo komisijo. Naj takoj ugotovim, da temu ni tako, kajti obstoječa komisija se bavi predvsem s predlogi za imenovanje najpomembnejših funkcionarjev v občini in z imenovanji posameznih teles občinske skupščine.

Naloge predlagane komisije pa so vsekakor dokaj širše in daljnoročnejše. Mnenja sem, da spričo obširnega in posebnega področja obstoje vsi razlogi za obstoj in delovanje predlaganega telesa.

In na koncu še to.

Naj bo organizacijska oblika takšna ali drugačna, važno je le, da se bo predlagano telo kar najbolj učinkovito in takoj začelo baviti z vprašanji, ki jih omenjam.

Cene Matičič

S prve seje občinske skupščine

22. prejšnjega meseca ob 8. uri je predsednik občinske skupščine Albin Klemenc pričel drugo sejo novoizvoljenih odbornikov skupščine občine Domžale. Od 78 odbornikov je bilo na seji navzočih 67, prisostvovali pa so ji tudi republiški poslanci dr. Miran Celestina, Cene Matičič in Ivo Sonc, medtem ko so ostali: Jernej Lenič, Jože Pogačnik in ing. Lado Simončič ter zvezni poslanec dr. Janez Pevc, izostanek predhodno opravili. Kot že doslej, je tudi v bodoče pričakovati dobrega sodelovanja republiških poslancev z občinsko skupščino in njenimi organi, kar je tudi eno od načel, ki jih je nakazal podpredsednik SOB Jakob Cerne, ko je govoril o vlogi odbornikov pri delu občinske skupščine in njenih organov.

Po poročilu tajnika SOB o izvršitvi sklepov prvih sej posameznih zborov in občinske skupščine je sledila razprava o predlogu za spremembo in dopolnitev občinskega statuta, o katerem je poročal predsednik komisije za statut občine, Ivan Vidali. Komisija za statut se je

od imenovanja v mesecu aprilu že nekajkrat sestala in pripravila predlog za nujne spremembe in dopolnitve, po temeljiti in podrobni obdelavi pa bo pripravljeno prečiščeno besedilo celotnega statuta, ki bo pred sprejemom še v javni obravnavi. Sedaj predložene spremembe se nanašajo predvsem na določene organe skupščine, ki jih je treba zaradi njihovih nalog takoj postaviti. Tako je bil s sodelovanjem komisije za volitve in imenovanja pripravljen predlog glede števila svetov skupščine. Zadnji dve leti je imela skupščina osem svetov, s predlagano spremembo pa naj bi jih bilo 13, ki naj bi šteli 9 do 13 članov. Njegov mandat naj bi trajal kot mandat odbornikov občinske skupščine, to je štiri leta, enako pa tudi mandat stalnih komisij. Vendar bi skupščina lahko nedelavne člane razreševala še pred potekom štiriletne mandatne dobe. S tako rešitvijo se je strinjal tudi odbornik Pavel Peterka, ki se mu je sprva zdelo, da bi štiriletna mandatna doba zmanjševala možnosti za zamenjavo nedelavnega sveta, bodisi v ce-

loti ali posameznih članov. Pri obravnavi tega vprašanja so sodelovali mimo predsedujočega še odbornik Štefan Horvat in poslanec Cene Matičič. Odbornik Albin Penič je v predlogu pogrešal poseben svet za krajevne skupnosti, vendar bo za dve krajevni skupnosti kot doslej obravnaval svet za komunalne zadeve. Če pa se uresniči določba statuta, ki govori o stalni konferenci krajevnih skupnosti, potem, po mnenju Andreja Pangeršiča ni potreben še poseben svet. Za poživitev dela KS je predsedujoči nakazal nekatere spremembe glede povečanja pristojnosti, nadalje za ureditev administrativnega in finančnega poslovanja KS, predvsem pa bo treba zagotoviti krajevnim skupnostim solidno materialno osnovo. Na zborih volivcev bo treba izvoliti nove svete KS, da bo delo steklo, ker je ugotovljeno, da je delo v redu potekalo le po nekaterih KS, druge pa se ni odvijalo, kot bi bilo zaželeno. Peter Gubanc je imel pomisleke na predlog statutarne komisije, da bi komisije pri svetih imenovala komisija za volitve in

imenovanja, namesto da bi jih imenoval sam svet, kot je bilo doslej. V zvezi s tem je prišlo do različnih stališč, glede katerih so razpravljali Albin Penič, Štefan Horvat, Peter Primožič, poslanec Cene Matičič, ki je seznanil odbornike z ustrezno prakso republiške skupščine, Sandi Rihtar, Leopold Aleš in Ivan Vidali, ki je menil, naj bi se predlagana sprememba odložila in naj bi se obravnavala ob enem z drugimi spremembami statuta, s čemer so se odborniki strinjali.

Komisija za volitve in imenovanja je že upoštevala predlagano spremembo statuta glede števila članov svetov in v zvezi s tem pripravila predlog za njihov sestav. Predlog je pojasnil predsednik komisije Štefan Horvat. Komisija je izbirala člane iz številnih evidentirancev, ki so jih predlagale delovne organizacije, krajevne skupnosti ter družbeno-politične organizacije; izbrani so bili tudi na podlagi ankete, s katero so se odborniki sami odločili, na katerem področju se žele udeležiti. Nadalje je komisija lahko izbirala med evidentiranimi kandidati v predvolilni dejavnosti. Vsekakor zaenkrat vsi predlogi niso bili upoštevani.

saj je za člane svetov prišlo v poštev 159 predlaganih; vendar bo komisija še izbirala med evidentiranimi, ko bo sestavljala predloge za nove stalne in občasne komisije skupščine, za upravne odbore skladov in druge organe. Predsedujoči in Štefan Horvat sta pojasnila odborniku Lovru Korenčanu razloge, zaradi katerih je bil imenovan v svet za blagovni promet, v katerem je zajeto tudi področje gostinstva in turizma, namesto v svet za komunalne zadeve ter Alfonzu Avblju glede pripomb in spreminjalnih predlogov, ki jih je imel glede sestava sveta za splošne zadeve. V zvezi s tem sta imela predloge tudi Ivan Vidali in Jože Knep. Odborniki Rudolf Osolin, Peter Gubanc, Pavel Peterka in Franc Šink pa so imeli dopolnilne oziroma spreminjalne predloge glede sestava sveta za kmetijstvo. Tudi Franc Lipovšek, Franc Kocjan in Edo Vollmajer so imeli predloge za spremembo omenjenega sveta, medtem ko je odbornik Albin Penič prosil, da naj bi ga namesto v svet za finance imenovali v svet za kmetijstvo, za kar je v anketi tudi zaprosil. V zvezi s tem je predstavnik SOB ponovno pojasnil razloge, zaradi katerih je predlagani sestav sveta za finance drugačen, kot bi bilo pričakovati. Po predlogu komisije za volitve in imenovanja so v navedeni svet predlagani zastopniki posameznih področij proračunske potrošnje in ne finančni strokovnjaki, in to z namenom, da bi seznanili te potrošnike z možnostmi in težavami, ki nastajajo pri ustvarjanju proračunskih sredstev. V razpravi glede sestave sveta za finance so se oglasili še odborniki Leopold Aleš, Vida Bogataj, o sestavi sveta za industrijo pa Jože Knep, Ivan Jeretina, Lovro Korenčan, Vida Bogataj, Roman Kopač in poslanec Ivo Sonc. Nadaljnja razprava okoli sestava sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, v kateri so sodelovali odborniki Franc Gabrovšek, Lovro Korenčan, Leopold Aleš, Štefan Horvat in poslanec Cene Matičič, je prinesla še nadaljnjo dopolnitev statuta občine, po kateri je lahko v posameznem svetu »praviloma« tudi več kot 1/3 odbornikov skupščine. Glede predlogov za sestavo drugih svetov odborniki niso imeli pripomb in so bili sprejeti kot jih je predlagala komisija za volitve in imenovanja. Pregled članov svetov je bil objavljen že v majski številki Občinskega poročevalca.

Peter Primožič je nato kot član komisije za izvedbo referendumov razložil odbornikom odlok o samoprispevku v občini Domžale, za katerega so se volivci odločili na referendumu 13. aprila. Z njim se ureja obveznost plačevanja, način zbiranja in gospodarjenja z denarnimi sredstvi zbranimi s samoprispevkom. Odbornik Janez Cerar je imel pripombo na do-

ločbo glede veljavnosti odloka, ki jo je skupščina upoštevala. Pavel Peterka pa se je zavzel za jasno formulacijo o evidentiranju in porabi zbranega samoprispevka, vendar pa je glede tega nepotreben vsak dvom, ker je v odloku določba, da se zbrana sredstva evidentirajo po krajevnih skupnostih, porabijo pa se v šolskem okolišu v katerem so bila zbrana. V zvezi s tem je Lovro Korenčan s svojim predlogom za dopolnitev določbe, ki govori o imenovanju članov upravnega odbora sklada, odprl razpravo po tem vprašanju, v kateri so sodelovali še Leopold Aleš, Andrej Pangeršič, Peter Primožič, Slavko Matičič, poslanec Cene Matičič in predsednik SOB, ki je oblikoval ustrezno dopolnitev odloka o ustanovitvi sklada za financiranje izgradnje šolskega omrežja. Ta odlok je sprejela že prejšnja skupščina, dopolnil pa naj bi se v tem smislu, da se v UO sklada imenujejo člani po šolskih okoliših na podlagi predloga krajevnih skupnosti.

Razprava se je nadaljevala o predlogu Milana Korošca, ki je predlagal dopolnitev odloka o samoprispevku z določbo, da mora biti program za izgradnjo šolskega omrežja dopolnjen z dokumentacijo in spremembami ter potrjen od te skupščine do konca avgusta 1969. Lovro Korenčan in tudi drugim odbornikom se zdi postavljeni rok neopredeljenih, zato so se odločili za 15. oktober letos. Do tedaj bi bilo treba poskrbeti vsaj za idejni projekt in predračun za dela po programu. Maks Zajc je menil, da je o spremembi programa nemogoče razpravljati, ker je bil ta že sprejet, tako na skupščini kot na zborih volivcev, razčiščeno ni le vprašanje lokacije za novo šolo v Domžalah oziroma na Viru. O tem bo treba še dobiti mnenje urbanistov. Poslanec Cene Matičič je menil, da je prav sprejeti program izgradnje šolskega omrežja prispeval k takemu uspehu referendumu. Ivan Jeretina se strinja s tem, da je bil program osnova za razpravo na zborih volivcev, vendar pa so bile nanj tudi določene pripombe, zato naj se o njihovem upoštevanju obvesti zbere volivcev, na katerih so bile pripombe. S tem se je strinjal tudi Andrej Pangeršič, medtem ko se je Pavel Peterka zavzemal za nadaljnje olajšave, ki v samem odloku niso navedene, pooblaščen svet za finance. Ugotovljeno je bilo, da predstavljajo sredstva, zbrana s samoprispevkom komaj polovico potrebnih sredstev. Zato se računa tudi na prispevek republiške izobraževalne skupnosti, posojilo pa naj bi bilo nadaljnji vir sredstev za uresničitev programa. Skupščina je apelirala na zavezance prispevka in delovne organizacije, da samoprispevek sproti obračunavajo in odvajajo. Občani, ki so zaposleni izven občine, naj se tudi sami zanimajo ali je podjetje, kjer so zaposleni, seznanjeno z

odlokom o samoprispevku, ker bi vsako zamujen obrok imel za posledico neprijetnosti in nepotrebne stroške za zavezanca.

Samoprispevek se namreč šteje kot davčna obveznost in veljajo za njegovo izterjavo določbe, ki se uporabljajo za izterjavo davkov.

Načelnik davčne uprave Andrej Drmal je nato pojasnil razloge za predlog odloka o občinskih upravnih taksah in odloka o občinskih sodnih taksah. Dosedanje namreč že dolgo ne pokrivajo stroškov v upravnem in sodnem postopku. Odloka predvidevata enake tarife, kot jih je določila republiška skupščina, ker je bilo stališče naj bi bile omenjene takse enotne v vsej Sloveniji. Z večino glasov se je skupščina brez razprave odločila za predložena osnutka. Dva odbornika občinskega zbora sta se vzdržala tudi glasovanja o odloku o dopolnitvi odloka o občinskem prometnem davku, ki ga je skupščina sprejela z namenom, da se odpravijo nejasnosti glede plačevanja občinskega prometnega davka, kadar opravljajo občani določene usluge krajevnim skupnostim.

Z odlokom se odpravi odlok o občinskih komunalnih taksah, ki ga je kot prejšnje tri, pojasnil načelnik davčne uprave Andrej Drmal, so odpravljene komunalne takse, ki so jih občine uvedle na podlagi ustreznega republiškega zakona, ki ga je ustavno sodišče odpravilo.

Kot na sejah skupščine preteklih sklicev bo točka »Vprašanja in predlogi odbornikov« stalna točka dnevnih redov sej skupščine tudi v novi mandatni dobi. Odborniki so pripravili za prvo delovno sejo precej vprašanj in predlogov. Tako je Rudolf Osolin prosil za denarno pomoč za gradnjo vodovoda Rača. Zadeva bo predložena svetu za komunalne zadeve in svetu za finance, da bosta preučila možnosti, da bi se podprla ta iniciativa občanov.

Predsednica zbora delovnih skupnosti Vida Bogataj se je ponovno zavzela za ureditev Ceste talcev v Domžalah, Ivo Kralj pa je v zvezi s tem spomnil na sklep prejšnje skupščine, da predstavniki občinske skupščine in KS Domžale, ki naj bi prevzela iniciativo za ureditev omenjene ceste, osebno posredujejo pri Agrokombinatu Emona za sofinanciranje prepotrebni-

ureditvenih del na tej cesti. Sicer pa bo prvenstvena skrb občine, da se prične z rekonstrukcijo moravške ceste in pa zagotove za to finančna sredstva. Za urejanje drugih cest pa naj se zavzemajo predvsem krajevne skupnosti in pritegnejo k financiranju delovne organizacije, ki so mimo občanov najbolj zainteresirane za ureditev določenih cest; prav tako naj iščejo krajevne skupnosti tudi druge vire sredstev. Isto velja tudi za predlog Pavla Peterka za asfaltiranje ceste Sentjakob—Pšata—Dragomelj, pri čemer je pripravljena sodelovati tudi občina Bežigrad, s katero bi bili v zvezi s tem potrebni določnejši dogovori.

Odbornik Andrej Pangeršič je v imenu KS Vir predložil predloge za dopolnitev odloka o javnem redu in miru, ki naj bi dajal večje pristojnosti krajevnim skupnostim tudi na področju javnega reda. Franc Kocjan je načel vprašanje vloge poravnalnih svetov pri KS, odbornik Franc Mušič pa je seznanil skupščino s stališčem pristojne KS, da odvzame Stanovanjskemu podjetju Domžale pravico gospodarjenja z združnim domom v Trzinu, ker to podjetje zanj ne skrbi, kot bi bilo potrebno. Možnost za podoben sklep imajo tudi druge krajevne skupnosti.

Na predlog Cirila Jesenška, ki ga je podprl odbornik Slavko Matičič, je skupščina sklenila, naj se komisijko ugotovi škodo, ki jo je povzročil sneg v mesecu maju. Komisijka ugotovitev bi namreč služila kot osnova za morebitne zahteve za davčne olajšave, ki pa jih je po določbah občinskega odloka o prispevkih in davkih mogoče priznati le v primeru, če znaša povzročena škoda več kot 2 odstotka celotnega katastrskega dohodka.

Nato je skupščina naknadno odobrila trgovskemu podjetju »Napredek« znižanje občinskega prometnega davka za 2 odstotka, in sicer od prodanega blaga v času razstave, ki jo je podjetje organiziralo v mesecu maju 1969. Mimo znižanega občinskega prometnega davka je tudi samo podjetje znižalo prodajno ceno za 2 odstotka.

Po izčrpnem dnevnem redu je predsednik SOB zaključil sejo ob pol enih.

Domžalska hala je primerna tudi za koncerte resne glasbe. Potrebna je le kultura poslušalcev

Živinoreja včeraj, danes in jutri

Neposredne naloge SZDL

Živinoreja kot ena glavnih kmetijskih panog doživlja v zadnjih letih težje ekonomske pretrese, ki se odražajo predvsem v zmanjšanju števila živine, zlasti goveda. Glavni vzrok za tako stanje je že znan odnos evropske gospodarske skupnosti do trgovskih odnošajev z Jugoslavijo, delno pa je takemu stanju krivo tudi prepočasno, nedosledno in ne dovolj učinkovito ukrepanje za izboljšanje stanja.

V bližnji preteklosti je svet za kmetijstvo pri naši občinski skupščini na podlagi strokovnih razprav določil smerice bodočega razvoja in reprodukcije živinoreje.

Na podlagi izkušenj in podatkov živinorejskih organizacij ter tržnih razmer je bilo ugotovljeno, da pincgavska pasma goveda zaradi manjšega prirasta in nižje mlečnosti ne vrača vložnega truda. Zato bi bilo treba vpeljati intenzivnejšo pasmo, ki bo našemu kmetu-živinorejcu dajala v obliki težjih telet, boljšega prirasta in višje mlečnosti, zlasti pa zaradi boljše kvalitete mesa večjih dohodkov in boljše cene na trgu. Ugotovljeno je, da se je s križanjem sivo rjavega goveda povečala teža klavnih telet za ca. 30 kg, kar dokazuje, da je odločitev za spremembo pasme bila pravilna.

Gotovo je, da samo zamenjava pasme, posebno ker se odvija mnogo prepočasi, še ne pomeni večjega dohodka živinoreje, če kmetovalci ne bodo istočasno izboljšali tudi načina prehrane. Se vedno se najde med živinsko krmo do polovice slame, ki bi že davno morala izginiti iz sestava krme. Na srečo so taki primeri vedno redkejši, želeli pa je, da bi jih ne bilo več.

Že uvodoma smo omenili težko stanje živinoreje. Posledice težav z izvozom živine je bil padec cen, ki je zlasti težko prizadel slovensko živinorejo, še posebej pa družbena živinorejska gospodarstva. Nekatera živinorejska gospodarstva so pitališča popolnoma ukinita, ker so zaradi nizkih odkupnih cen poslovala z izgubo. Tudi AE je skoraj v celoti ukinit pitališče Črnelo, čeprav je kljub negativnemu finančnemu rezultatu ukinitvi kljuboval dalj časa kot nekatere druge živinorejske farme. Prepričani smo, da bo o vzrokih in posledicah ukinitve podrobneje v tem časopisu spregovorila organizacija sama.

Ekonomske posledice takih razmer pa niso prizanesle niti zasebni živinoreji, ki tudi znižuje stala živine.

Kot za vsakim mračnim dnevom zasi je sonce, se je tudi v živinoreji stanje začelo izboljševati. Že so sklenjeni sporazumi o večjem izvozu živine, v teku pa so še razgovori za nadaljnje povečanje. To pa nam jamči, da

se bodo razmere v kratkem bistveno izboljšale, če ze ne v celoti uredile. Nastaja pa vprašanje, ali bomo novim razmeram kos. Ali bomo sposobni zadostiti obveznosti dobave živine spričo praznih pitališč in zmanjšanja stalaža v zasebni živinoreji? V največji meri je to odvisno od nas samih, čeprav bo potrebna tudi družbena intervencija. In kaj bomo storili?

Predvsem bomo privezali vsako tele, ki je sposobno za rejo, ali za pitanje. V klavnico naj gredo le tista teleča, ki niso sposobna za pleme in tudi ne za pitanje.

Brezpogojno moramo zboljšati prehrano živine. Krmljenje živine samo z vzdržno krmo ni gospodarno, finančno pa je negativno.

Pospešiti moramo nakup telet sivo rjave pasme dobrega porekla. Kako, s čim in na kakšen način je mogoče izboljšati prehrano živine, je na razpolago dovolj poljudne strokovne literature. Kmetijska služba pa

je s pomočjo delavske univerze pripravljena organizirati zlasti v zimskem času v večjih krajih o tem strokovna predavanja, če bi seveda živinorejci bili za to zainteresirani in dali pobudo za taka ali druga predavanja s področja kmetijstva.

Pri večjem in organiziranem nakupu telet za rejo bi skušali najti tudi možnosti sofinanciranja v obliki prevoza ali kritja drugih stroškov nabave.

Ob zaključku teh misli naj bi kmetovalci-živinorejci razmislili, kaj je na področju živinoreje še mogoče storiti za njeno izboljšanje in naj tudi s svojimi predlogi pripomorejo naši živinorejci k večji produktivnosti in boljšemu ekonomskemu učinku, kar bo v korist družbi, predvsem pa živinorejcem samim.

V bodoče bomo skušali kmetovalce sproti seznanjati z najbolj bistvenimi vprašanji, ki jih bo obravnaval novo izvoljeni svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinski skupščini.

P.

Zakaj nespodbudno nagrajevanje ogroža uresničevanje reforme v podjetjih?

Že nekajkrat smo opozorili, da je glavna — seveda pa ne edina — hiba v uresničevanju reforme premalo spodbudno nagrajevanje. Vemo, da ima izdelan sistem nagrajevanja po delu poleg drugega tudi pozitiven vpliv na produktivnost. Če tega namreč ni, najbolj spodbudni in prizadevni delavci niso motivirani, spodbujeni ne za nadpovprečno delovno uspešnost in ne za visoko kvalitete prispevke v združenem delu.

Da bi odkrili vzroke, ki so pripeljali kategorijo »nagrajevanja« na prvo mesto med hibami, ki ogrožajo uresničevanje reforme, je raziskovalec dipl. psiholog Pavle Vindišar zastavil 2132 delavcem industrijskih podjetij in rudnikov v Sloveniji vprašanje: »Kaj mislite o razponih v osebnih dohodkih med vodilnimi, strokovnimi delavci (mojstri, obratovodje, tehniki, inženirji, ekonomisti, pravniki, tehnologi, analitiki, projektanti, sociologi itd.) in drugimi delavci v vašem podjetju?«

Odgovori na navedeno vprašanje kažejo, da imamo opraviti s tako imenovano teorijo »enakih želodcev«. Med vsemi vprašanimi delavci je bilo 60 odstotkov takih, ki so odgovorili, da so razponi preveliki, 23 odstotkov delavcev meni, da so razponi primerni in le 6 odstotkov meni, da so razponi premajhni. Na vprašanje ni odgovorilo 11 odstotkov anketiranih delavcev.

Kaj povedo ti podatki? Večina sodi, da so obstoječi razponi v osebnih dohodkih pretirani, da so povzročitelji nesoglasij v delovnih kolektivih in da so to tudi prvine političnih težav. V skladu s takšnimi pogledi marsikje umetno, neargumentirano zadržujejo dvig dohodkov strokovnjakov in visoko kvalificiranih delavcev. Da je res tako, kažejo podatki iz mesečnega statističnega pregleda, po katerem je bil leta 1967 razpon osebnih dohodkov med delavci z visoko izobrazbo in višjo izobrazbo ter med polkvalificiranimi in nekvalificiranimi delavci 1 : 2, 4. Taki razponi pa niso preveliki, ampak zelo majhni in prav nespodbudni za vsako strokovno, bolj kvalitetno in bolj produktivno delo. Tega sicer nekateri nočejo priznati in gradijo prav na majhnih razponih iluzije o »koristih« za podjetja. Zanimarjajo nič kolikokrat preverjeno dejstvo, da nespodbujanje strokovnega dela oziroma njegovo prenizko vrednotenje ne prinaša drugega kot škodo.

Težnje po izenačenju osebnih dohodkov se torej nadaljujejo in celo povečujejo! To nima ne ekonomskega in ne solidarnostnega, prav tako pa tudi ne družgačnega družbeno sprejemljivega opravičila. Če naj bi v bodoče spodbujali prizadevanja za višjo produktivnost z večjimi razponi med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki, pa bi

Občinska konferenca Socialistične zveze Domžale je v maju pričela z razpravo o tezah: »Socialistična zveza delovnega ljudstva danes«. Gradivo so prejele vse krajevne konference SZDL in druge družbeno-politične organizacije. V štirimesečni razpravi naj bi osnovne misli o delovanju socialistične zveze, ki jih je nakazala republiška konferenca, prodrle do slehernega občana. Zelimo, da bi pri razpravi ustvarjalno sodelovali prav vsi, ker bo le tako nastal dokument trajnejše vrednosti.

Gradivo nakazuje praktične poti, da bi v okviru Socialistične zveze našli svoj družbeni prostor vsi delovni ljudje. Gre namreč za to, da bi se povečal vpliv od osnovnih organizacij navzgor, da končno tudi v tej smeri pridemo od pravice razpravljanja na pravico odločanja.

Volitve in predvolilne priprave so nam med drugimi nakazale tudi številne nove možnosti vsebinskega delovanja Socialistične zveze. Ocene volitev, ki jih pravkar zaključujemo, nam morajo z vsemi pozitivnimi in negativnimi ugotovitvami služiti kot osnova za delo v prihodnosti. Predvsem pa ne smemo dovoliti, da bi zamrla zavzetost do družbenih vprašanj, ki so jo delovni ljudje pokazali prav v tem obdobju.

Programi so sprejeti!

Gradivo, o katerem bomo razpravljali, pa skuša najti primerne poti za njegovo uresničitev.

Izvršni odbor ObK SZDL

morali prej zagotoviti vsem zaposlenim osebni življenjski standard ter seveda izdelati in uveljaviti tudi v praksi merila za resnično nagrajevanje po delu.

M. D.

Domžalska godba je proslavila 85. letnico obstoja

V petek, 23. maja je domžalska godba s slavnostnim koncertom v domžalski hali, ki je bila v celoti zasedena s hvaležnimi poslušalci, proslavila svoj visoki jubilej. Kvalitetna izvedba obsežnega in zahtevnega programa dokazuje visoki nivo glasbenega izraza tega homogenega kolektiva, kateremu je v imenu občinske skupščine čestital njen podpredsednik tov. Jakob Cerne. Objavljamo izveček iz njegovega pozdravnega govora.

»Redka so društva, ki se lahko pohvalijo s tako dolgo prehojeno potjo kot domžalska godba. Na ansambel, ki danes slavi 85. obletnico, smo še posebno ponosni zaradi tega, ker so ga združevali tovarištvo, delavnost, vztrajnost disciplina in kljubovanje vsem težavam, s katerimi se je srečeval.

Vloga našega slavljenceja je bila v posameznih obdobjih različna. Na začetku poti ga je pestovala prebujena narodna zavest Slovencev ter želja godbenikov po reprodukciji glasbenih stvaritev, pri kateri so si utešili željo po najplemenitejšem izražanju notranjih občutij.

Med okupacijo je zvok pihal in trobil zaradi ogorčenja nad temnimi dogodki v Domžalah utihnil.

V svetlih dneh osvobojenih Domžal pa je godba zaživela kot prerोजना. Njena vloga je postala drugačna, njeni člani pa svobodni državljani — ustvarjalci svojega življenja. Postavljeni so bili osnovni temelji kulturnega razvoja, v katerem so tudi pihalni orkestri doživeli nesluten razvoj. Če je bil osnovni smoter pihalnega orkestra v preteklosti največkrat igranje koračnic in žalostink, je domžalske godbenike sistematično

šolanje mladih, bogate izkušnje starejših, predvsem pa resno in sistematično delo, pripeljalo na koncertne odre, kjer smo jih lahko občudovali kot zrel umetniški ansambel. Ze večkrat smo bili v naših dvoranah priča nastopom, na katerih smo uživali ob čisti glasbi, ki se je ne bi sramoval noben profesionalni simfonični orkester.

Neprecenljiva vrednost domžalske godbe je tudi v vzgoji mladih, ki so se vanjo redno vključevali. Prav v današnjem času je glasbena vzgoja izredno pomembna, saj odvrta mladino od nam tujih vplivov, ki jih najlaže odklanjamo s tem, da vzbudimo veselje mladih do dejavnosti, ki oblikujejo okus, navajajo na kolektivno delo, zdravo izrabo prostega časa in ustvarjajo življenjski optimizem ter spoštovanje do sočloveka.

Godbe so kolektivi, na katere se lahko zanesemo. Narkatera napredna misel v naši domovini je vznikla prav v teh sredinah. Nimalokrat so bila njihova izvajanja revolt proti nasilju in nepravilnosti ter obratno — zadovoljstvo ob strmi poti k napredku, ustvarjanju humanih odnosov, miru v svetu ter graditvi socializma.

Ansambel, katerega spoštljiv jubilej slavimo, je izredno važen kulturni dejavnik in menim, da bi ga naši občani težko pogrešali, kar nam dokazujejo izredno številni obiski njihovih prireditev — predvsem samostojnih koncertov.

Upamo, da bo generacija, ki je danes še mlada in je komaj stopila med vrste glasbenikov, nosilka 85-letne tradicije in dossegla še večje uspehe.

Želim, da bi slavljenci čutili, kako globoko spoštujemo in cenimo njihovo delo.«

ZLATA POROKA

Prejšnji predsednik skupščine, Jože Pogačnik je slavljenceja takrat obiskal in jima ob visokem jubileju čestital.

Sredi letošnje zime sta na idiličnem pobočju Limbarske gore slavila svojo 50. obletnico poroke zakonca France in Katarina Vrhovec. Oba izhajata iz delovnih in zavednih slovenskih družin.

Težko bi bilo opisati vse, kar sta pretrpela med okupacijo. Ker sta bila tesna sodelavca NOB od leta 1942, je morala Katarina v Begunje, kjer je bila skupno s hčerko Štefko obsojena na osem let zopora, hčerka Angelca pa zaradi mladoletnosti na dve leti. V zaporih sta pretrpej nepopisne muke.

V Vrhovčevi domačiji so vedno našli zatočišče številni partizani in aktivisti.

Po vojni sta si z izredno voljo zopet zgradila topel dom, v katerem so jima ob njunem visokem jubileju iskreno čestitali sorodniki, številni znanci, prijatelji, predstavniki skupščine občine Domžale, občinska združenja zveze borcev NOV občine Domžale ter drugih družbeno-političnih organizacij.

Žal slavljenceja ni za dolgo preživel svojega jubileja. Kmalu potem je utrujen od trdega življenja in številnih preizkušenj umrl in z njim je odšel od nas še eden tistih, ki so kljub svoji navidezni nepomembnosti v času naše največje preizkušnje našli pravo pot in bili neomajni snovalci naše skupne lepše prihodnosti.

Slava njegovemu spominu.

J. Č.

Razmišljanja po koncertu domžalskega mešanega zbora „Svobode“

Dober mesec je mimo od tistega pozno aprilskega večera, ko je domžalsko in okoliško občinstvo povsem napolnilo kino dvorano, kjer je poslušalo vsakoletno zvočno upodobitev vrste zborovskih del v izvedbi domžalskega mešanega zbora, ki ga že nekaj časa vodi požrtvovalni zborovodja Tone Juvan.

Omenjeni koncert in v ta namen natisnjeni koncertni spored sta bila povod za razmišljanje, ki ga navajam v strnjeni podobi.

Solidna zborovska šola, ki si jo je dirigent pridobil v času svojega študija pri prof. Janezu Boletu, je nedvomno prisotna v izbiri sporeda kot sami v izvedbi. Spopad z okostenelo tradicijo in vnašanjem ritmične in melodične svežine v programsko politiko kot tudi v izvedbo samo, kar se je začelo v

času dirigentovega šolanja, se sicer počasi, a končno vendarle razrašča v našem zborovskem amaterizmu, pa čeprav tu ali tam bolj v skromnem obsegu. Razmere in čas, ki v njem živimo, ko postaja svet vse manjši, nas nujno silijo v medsebojno zbliževanje, ki mora najti svoj odmev končno tudi v enovitem oblikovanju duhovnih vrednot različnega porekla te ali one vrste. Vloga narodnega prebudišča kulturnih prireditev je že več desetletij za nami, zato smo upravičeno dolžni od njih pričakovati nekaj več. Če se omejimo na vokalno glasbo, smo dandanes že dolžni zahtevati od vsakega poprečno solidnega zbora, da ima jasno izoblikovano programsko politiko, kjer ne smejo izostati renesančna polifonija, dela klasikov vseh dob (tudi sodobnih), slovenska

in jugoslovanska umetna pesem ter domača in tuja ljudska tvornost. Za uresničitev takšnih programskih načel pa so zboru potrebne najmanj osnovne tehnične spretnosti, kot so: obvladnje vseh dinamičnih registrov od p do f v enakem tempu, precizna in jasna sočasna artikulirana izgovorjava, dolgo fraziranje, ki je vezano na dolge dihe in podobno. Jasno je, da sta zborovodja in morebitni programski svet zbora v tem primeru nujno vključena med dva svetova, od katerih je eden poglavitnih tradicija s konvencionalnim okusom, včasih pa tudi strah pred publiko, ki jo je pač treba zadovoljiti. Pri slednjem najčešče vsi klonejo, pri tem pa nehoti spregledajo, da je vsaka kulturna prireditev tudi (če ne v celoti) darovanje na oltar vzgoje okusa in notranje

obogatitve vsakega odjemalca — v našem primeru poslušalca.

Kdor koli je pozorno prisluhnil domžalskim pevcem, je lahko ugotovil, da se je zborovodja Juvan zavedal opisanih zahtev in jih v danih razmerah tudi skušal uresničiti.

Vse priznanje zasluži zbor, predvsem pa zborovodja, da pripravi za vsakoletni koncert po eno ali več krstnih izvedb ljudskih pesmi v novih postavitvah, ki zelo popestrijo koncertni večer.

Tu pa se spet pojavi vprašanje priredb oziroma obdelav ljudskih in drugih pesmi za odrasli zbor. Če je ta problem pri mladinskih zborih bolj ali manj na poti rešitve, je pri odraslih še povsem nerazčiščen. Pretežno vsi skladatelji, ki se posvečajo odraslim zborom, vidijo v svoji domišljiji gradivo, mnogoštevilen zbor z velikimi glasovnimi obsegi, bogato obarvanimi tenorji in visokimi so-

danes: Albin Penič

zastopa njihove interese v skupščini.

Vprašanje: Kaj si s svojim volilnim programom obljubil volivcem?

Odgovor: Z obljubami imajo volivci slabe izkušnje. Kdor je veliko obljubljal, bo volivce prav gotovo razočaral. Trudil se bom, da bom zanje stoil čimveč. V kolikšni meri mi bo to uspelo, bodo pa volivci sproti sami ugotavljali.

Vprašanje: Bi hotel odgovoriti bolj določno. Kaj pričakujejo vrhpoljski volivci od tebe — odbornik?

Odgovor: Vrhpolj in sosednjih vasi ter zaselkov je veliko šolarjev, ki obiskujejo višje razrede v Moravčah in morajo dnevno prehoditi osem do deset in celo več kilometrov. Tem učencem bi morali omogočiti, da bi se brezplačno vozili v šolo, saj je to z zakonom urejeno. kajne. Črke našega zakonika bi torej morali tudi na Vrhpolju prenesti v prakso.

Vprašanje: Hočeš reči, naj bi vozil avtobus v Moravče skozi Vrhpolje?

Odgovor: Da, prav to imam v mislih. Nekaj avtobusnih zvez dnevno bi prišlo zelo prav ne samo šolarjem, temveč tudi zaposlenim delavcem, ki jih na Vrhpolju ni malo.

Vprašanje: Kaj bi morali ukreniti, da bi bila skozi Vrh-

polje uvedena avtobusna proga?

Odgovor: Trenutno je največja ovira most na cesti Vrhpolje—Selo, ki je v zelo slabem stanju. Najprej bi morali zgraditi most. Vsa zadeva pa se dostikrat začne in konča pri denarju. Krajevna skupnost razpolaga trenutno s petnajstimi tisočaki, gozdna uprava nam je obljubila nekaj tisočakov, občani pa so pripravljene s prostovoljnim delom opraviti vsa težaška dela. Ob vsem tem menda tudi občina ne bo imela umazanih rok — no ja, prosili smo jo, naj bi prispevala petnajst tisočakov. Prepričan sem — če bo sreča mila — da bo most letos gotov.

Vprašanje: Kaj pa cesta, je dovolj široka za avtobusni promet?

Odgovor: Tu in tam jo bo treba nekoliko razširiti, zlasti pri Tustanju. No, zavoljo tega si ne delam prevelikih problemov, saj je na Vrhpolju dovolj pridnih rok. Kadar ljudje vedo, da jim bo neka akcija koristila, ne pomišljajo veliko, temveč zavihajo rokave.

Vprašanje: Kakšna je preskrba z vodo v tvoji volilni enoti?

Odgovor: Kadar začneš enkrat razpravljati o problemih, se jih nakopiči toliko, da jim naenkrat ne vidiš dna. Vrhpolje niso dočakale vodovoda. Studencev v bližini skorajda ni, kolikor pa jih je, so premajhni za zajetje. Prav zato bi stroški za vodovod po predračunu že pred leti znašali prek tristo tisočakov. No, pri nas smo našli sicer začasno

a kljub temu salomonsko rešitev. Kadar se ladja potaplja, zavpije kapitan: »Reši se, kdor se more!« Na Vrhpolju pa smo rekli: »Znajdi se, kdor se more!« Po tem zgledu si je večina vaščanov zgradila hišni vodovod, ki je odvisen od dobre ali slabe padavinske letine. Sola pa je pri vsem tem zaigrala vlogo kapitana, ki mora baje počakati, da se vsi drugi rešijo, šele potem je on na vrsti.

No — sola se ni znala rešiti — tudi znašla se ni — sola je torej ostala še naprej brez vode. Mislim pa, da je voda za Vrhpoljce življenjskega pomena in da bomo morali na izgradnjo vodovoda čimprej misliti.

Vprašanje: Slišati je mnogo pritožb na račun kvalitete električnega toka. Ali meniš s tem v zvezi kaj ukreniti?

Odgovor: Kvaliteta električnega toka postaja iz dneva v dan slabša, saj je obremenitev električnega omrežja skoraj sedemkrat večja kot pred desetletjem. Občani so si kupili gospodinjske aparate, televizorje itd. Žalostno pa je, da jih dostikrat ne morejo uporabljati zaradi prenizke napetosti. Poskusil bom doseči, da bo skupščina, kolikor je v njeni moči, intervenirala pri distribucijskem podjetju. Menim, da bi morale biti usluge, ki jih moramo pošteno plačati, tudi kvalitetne.

Hvala lepa za razgovor — v skupščinski klopi na obilo uspeha, da boš zadovoljen ti in tvoji volivci. **Tone Turšič**

Kdo ne pozna Bineta? V Moravski dolini skorajda ni človeka, ki bi ga kdaj pa kdaj ne vprašal za nasvet, ali pa ga prosil takšne in drugačne pomoči, kadar je v stiski.

Albin Penič je prišel na Vrhpolje takoj po vojni in še sedaj je tam — zvest je ostal ljudem, ki mu zaupajo in ga potrebujejo. Z njimi deli vse dobro in zlo, prijetno in neprijetno, veselje in radost. Generacija za generacijo si je v šolskih klopih nabirala prvih učenosti, ljubezni do bližnjega, medsebojnega spoštovanja in zaupanja.

Nisem se danes odločil za razgovor z njim zato, ker je moj stanovski tovariš in prijatelj, temveč zato, ker je bil od prvega dne, ko sem ga spoznal, preprost, nesebičen in iskren tovariš, ki je zrasel v skromnosti in zato še toliko bolj razume sočloveka in mu v težkih trenutkih nudi pomoč. To pa so odlike, ki jih v današnjem času ne najdemo pri vsakem človeku. To vedo tudi Vrhpoljci, zato ni slučajno, da so Bineta že drugo mandatno dobo izvolili, da

prani ter polnimi nizkimi basi. Najbrž pa se ne zavedajo, da je dejansko stanje ravno nasprotno. Število pevcev v amaterskih zborih je povečini komaj kaj nad 20, število članov mešanega zbora pa v poprečju redkokdaj preseže 35. Ne smemo se tedaj čuditi, če takšne priredbe oziroma obdelave z velikimi tonskimi obsegi, močnimi podvojitvami in divisi linijami v vsakem glaslu, skorajda sploh ne zazvenijo ali vsaj mnogo bolj borno, kot če bi bile skromnejše zasnovane. Trdno sem prepričan, da bi z enostavnimi in skromnimi — toda linearnimi doslednim štiriglasjem brez spornih višin in nižin v vseh glasovih, nudili pevcem obilo pevskega in umetniškega užitka, skladateljem pa zasluženo zadoščenje za njihov trud.

Tudi simpatični domžalski pevci niso mogli mimo omenje-

Nujno je treba uresničiti nekatere postavke iz »Programa razvoja otroškega varstva« v Domžalah in to konkretno prav za Domžale. Oba vrtca v Domžalah sta glede na zmogljivost otrok prezasedena za 30 %, glede na prostor pa je odstotek preobremenjenosti še večji. Dan za dnem starši sprašujejo v

nih težav, kar mi je v nekem razgovoru potrdil sam zborovodja.

Kot posebno lepo doživetje naj omenim izvedbo Gallusovega Sepulto Domino, s katerim je zbor začel koncert, črnsko duhovno **Moj stari rodni dom** in v dodatku **Angelček varuh moj**, katerih interpretacija je vidno prerasla solidno poprečje. Prijetno domačnost in razpoloženje med občinstvom so ustvarile pesmi, v katerih sta kot solista nastopila Jernej Pirnat in Rok Lap.

S temi besedami ne želim zmanjševati pomena koncerta, ki je bil 25. aprila 1969 ob 20. uri v Domžalah, temveč prispevati k njegovi kakovostni ravni z željo, da bi v prihodnje zrastle ob robu Ljubljane močna, z ljubeznijo in poglobljenim delom prežeta zborovska postojanka. **Miro Kokol**

Še nekaj o varstvu otrok v Domžalah

obeh vrtcih in v pisarni, zakaj ne vzamemo otrok; nekaterim ni jasno, zakaj v Domžalah ni dovolj prostorov za varstvo otrok, čeprav bi jih nujno potrebovali, posebno še za varstvo dojenčkov, ki ga v Domžalah sploh ni, čeprav imamo že sedaj prijave za 22 dojenčkov, ki sicer imajo varstvo, vendar je takšno, da se starši menjajo v službi, ali pa da otroka občasno popazijo sosedje; sicer pa itak štirimesečen otroček še ne more pasti iz posteljice, če pa malo joka se mu pa razvijajo pljučka! Res, presneto žalostna resnica. Kaj pa je družba storila za to, da se tako nemogoče stanje popravi? V Domžalah prav nič! Marsikateri od staršev se je »spotaknil« ob podpisanege čes, zakaj pa na mestih, ki so za to merodajna, ne ukrepaš. Žal sem velikokrat na skupščini razpravljaj oziroma zahteval, da se stanje v Domžalah izboljša, enako na sekciji za otroško varstvo, ki obstaja pri temeljni izobraževalni skupnosti Domžale, vendar je bilo povsod postavljeno vprašanje denarja. Čim bi se odprl nov oddelek, je potrebno dobiti soglasje, z novim oddelkom je potrebno nastaviti nove moči, kar spet zahteva denar.

Na gornje navedbe bi rad odgovor skupščine, ne toliko zase

(sam že delno vem), pač pa za starše, ki jim res ni vseeno, kje imajo otroke v času službe.

Letos gre v prvi razred osnovne šole 21 otrok iz obeh vrtcev v Domžalah in starši žele, da jih obdržimo v vrtcu (na Savski cesti imamo namreč en šolski oddelek), vendar ne bomo mogli vzeti niti enega, ker je že teh, ki jih imamo, preveč.

Solska oddelka v internatu STUGŠ sta odprta samo v času pouka in šele ob 8. uri zjutraj, medtem ko je pri nas oddelek odprt že ob 5.15 pa do 15. ure in to skozi vse leto.

V vrtcu na Savski cesti imamo eno sobo, v kateri stanuje kuharica, ki je bila v vrtcu od osvojitve do upokojitve, vendar žal zanjo ne moremo dobiti stanovanja (nudili so ji sicer garsonjero, vendar je ni hotela). S tem prostorom bi lahko rešili problem 25 otrok v Domžalah.

Starši, ki imajo otroke v stolpiču, so na roditeljskem sestanku zahtevali, da se uredi igrišče pri vrtcu (v vseh štirih stolpičah je precej otrok); smatram, da bi nekaj lahko naredili tudi starši, za gugalnice ipd. pa bi morali dobiti denar. Kje?

V Domžalah bo treba nekaj storiti, ker problem le ni tako majhen, da bi ga lahko obšli.

Rajko Radmelič

Izšel je Mengeški zbornik II - 1969

Pred dnevi je izšel ob 50-letnici Partije in revolucionarnih sindikatov II. del Mengeškega zbornika v dveh snopičih. Prvi del obsega razprave in članke predvsem iz zgodovine delavskega gibanja in NOB na mengeškem in domžalskem območju. Razprave so razvrščene kronološko. Za uvod je prispeval univ. prof. dr. Vasilij Melik članek o parlamentarnih volitvah na domžalskem in kamniškem območju v letih od 1848 do 1929. V prvem delu je zanimivo opisal prve moderne parlamentarne volitve 1848. leta, v drugem je prikazal potek volitev v deželni in državni zbor od 60. let prejšnjega stoletja do konca Avstro-Ogrske, v zadnjem delu pa je na kratko orisal še rezultate volitev od 1920 do 1927 v Jugoslaviji, pri čemer je na zanimiv način primerjal uspehe meščanskih in delavskih strank pred prvo svetovno vojno in po njej. Dr. Miro Stiplovšek je v krajšem prispevku prikazal delovne in mezne pogoje mengeških slavnikaarjev, ustanovitve njihovih strokovnih organizacij — Jugoslovanske strokovne zveze — in potek nekaterih mezdnih gibanj in stavk do 1922. leta. Isti pisec je prispeval tudi pregled delavskega gibanja na domžalskem in kamniškem območju v letih 1934 do 1941. V tem članku je opisal delovanje strokovnih organizacij — sindikatov — in ustanovitev partijskih celic neposredno pred začetkom vojne. Jože Ravbar-Još, ki je po nalogu partijske celice na Črnučah vzdrževal stike s komunisti v Trzinu, je opisal razvoj delavskega gibanja v tem kraju pred vstajo. Osrednja razprava prvega snopiča (str. 61—165) pa je pregled razvoja NOB v Mengšu in okolici, ki ga je napisal dr. Miro Stiplovšek. Pisec je v uvodu tega članka posebej poudaril, da šteje svoj prispevek le kot osnovo za pisanje krajevne kronike NOB na mengeškem območju, pri čemer naj bi pobudo za nadaljevanje tega dela prevzele organizacije ZZB NOV. V uvodu je obširno opisal uporabljene vire in literaturo, razpravo pa je razdelil v naslednjih enajst poglavij: Okupacija, Priprava za vstajo, Akcije bojnih skupin 27. julija in razmere po vstaji, Preosnovanje kamniškega bataljona, njegova dejavnost in višek nemškega terorja, Organizacija OF od spomladi 1942 do poletja 1943, Razmah dejavnosti OF in Partije v kamniškem okrožju, Delovanje organizacij OF in Partije na mengeškem območju od srede 1944, Pregled sabotažnih akcij, vojaških spopadov in okupatorjevih represalij v mengeškem okraju od srede 1943 do poletja 1944, Nastanek domobranskih postojank, ofenzivnost okupatorjevih enot in upad dejavno-

sti političnih organizacij v kamniškem okrožju ter Razmere v Mengšu in okolici od srede 1944 do osvoboditve. Ze iz naslovov poglavij se vidi, da je pisec prikazal delež Mengša v NOB v okviru razvoja narodnoosvobodilnega boja v celotnem kamniškem okrožju. V razpravi je posebno pozornost posvetil prikazu dejavnosti partijskih enot in organizacij OF ter opisu okupatorjevih represalij na območju domžalske občine. Prof. Ivan Vidali je iz problematike NOB prispeval dva članka. V prvem je opisal vstajo v kamniškem partijskem okrožju, v drugem pa se je lotil nelahke naloge rekonstruiranja borcev mengeško-moravske, kamniške in radomeljske čete 1941. Dr. Miro Stiplovšek je v prvem snopiču prispeval še kratek oris vojaške dejavnosti VI. SNOUB Slavka Slandra, ki je bila ustanovljena na domžalskem območju in je tu izvedla veliko svojih pomembnih akcij. Kot zadnji prispevek v prvem snopiču pa je uredništvo objavilo govor takratnega predsednika skupščine občine Domžale Jožeta Pogačnika na žalni seji ob smrti častnega občana in zaslužnega revolucionarja Toma Brejca. V drugem delu je uredništvo najprej izpolnilo svojo obljubo, da bo poskušalo bolj osvetliti vlogo in pomen velikega mengeškega rojaka Janeza Trdine v slovenski literaturi. Akademik univ. prof. dr. Anton Slodnjak je prispeval svoj govor ob odkritju spomenika Trdini v Mengšu 1955. Dramaturg Dušan Moravec je prispeval esej o Janezu Trdini, v katerem je ocenil njegovo delo. Dr. Janez Logar je prikazal Janeza Trdino kot popotnika in planinca. Univ. prof. dr. Vilko Novak se je v prispevku Ljudsko življenje v delih Janeza Trdine lotil ocene njegovega dela kot etnograf.

Prof. Ivan Vidali in prof. Ivan Zika sta v svojih člankih prikazala pesniško in prozno delo mengeške rojakinje Franje Trojanšek - Dekleva - Zorane. Iz njenih člankov se vidi, da je doslej skoraj pozabljeno v literarni zgodovini še ne obdelano delo pesnice Zorane bilo v obdobju realizma dokaj pomembno. Precej prostora zavzema v drugem delu prispevek treh avtorjev Alfonza Mihelčiča, Romana Maligoja in Janka Torellija, o razvoju šolstva v Mengšu in Trzinu do leta 1967. Kratek in zanimiv je prispevek najboljšega poznavalca slovenskih narečij univ. prof. dr. Tineta Logarja o mengeški govornici. Univ. doc. dr. Nace Sumi je v kratkem prispevku opisal spomeniške vrednote v Mengšu. Zelo zanimiv članek pa je prispeval Tone Ravnikar, ki je na osnovi mengeških rojstnih knjig prikazal

razvoj nekaterih krajevnih imen in primkov na našem območju. Zlasti zanimiv je njegov prispevek o rodu baročnega slikarja Franca Jelovška. Dr. Marija Makarovič je prispevala nekaj pesmi na ljudske motive. Tone Skarja, ki se je skupaj s Pavlom Simencem udeležil 1965 slovenske odprave na Himalajo, je na zanimiv način opisal svoje vtise s te poti. Drugi snopič zaključujejo kratke biografije o zaslužnih in znamenitih Mengsanih in okolicih ter podatki o gibanju prebivalstva od 1959 do 1967 v Mengšu.

Oba snopiča sta bogato ilustrirana, predvsem s fotografijami iz povojne izgradnje v Mengšu. Slike kažejo zlasti nekatere pomembne dogodke iz zadnjega časa. S tem si je uredništvo prizadevalo izpolniti vzel, ker tudi v II. delu zbornika ni prikazan razvoj Mengša po 1945 letu.

Skupaj obsega zbornik nad 400 strani in je pomemben prispevek h krajevni zgodoviniopisju. Pripomniti pa moramo, da večina člankov ni zgolj krajevnega pomena, marveč so v njih opisane tudi razmere na širšem domžalskem in kamniškem območju. Zato bo Mengeški zbornik koristno služil tudi v solah v prikazovanju naše novejši zgodovine. Vsebina kaže, da si je uredništvo zelo prizadevalo pridobiti k sodelovanju čim več pomembnih strokovnjakov za posamezna področja, da bi tako čim bolj vsestransko izpolnilo svoj program, ki se ga je zastavilo ob izidu prvega dela 1954 letos ob 800-letnici Mengša. Uredništvo je v uvodni besedi nakazalo tudi možnost, da bi izšel še tretji zvezek, v katerem bi morala biti nadrobneje prikazana zlasti povojna socialistična graditev in z nadrobno dopolnjen pregled NOB v Mengšu, morda s topografijo, tako da bi le-ta prerasel v pravo krajevno kroniko. Glede na to, da je pripravljane gradiva za samostojne zbornike dolgotrajno delo, njihovo izdajanje pa tudi finančno težko izvedljivo, bi kazalo krajše prispevke iz novejši zgodovine in povojnega razvoja domžalske občine sproti objavljati v Občinskem poročevalcu in nekatere tudi v Kamniškem zborniku.

Uredništvo se je pri izdaji borilo z velikimi finančnimi težavami in je zato uspelo pisce za njihov trud in prizadevanje skoraj le simbolično nagraditi. Kot zanimivost naj omenimo še to, da je to verjetno prvi primer v Sloveniji, da je zbornik izdala krajevna skupnost.

Ob sklepu tega poročila lahko zapišemo, da je izid drugega zvezka Mengeškega zbornika pomemben kulturni dogodek v domžalski občini.

Po poteh Kamniškega odreda

Občinski sindikalni svet Domžale bo priredil dne 21. junija 1969 pohod po poteh »Kamniškega odreda« kot zaključno prireditve ob 50-letnici ustanovitve SKOJ, KPJ in sindikatov. Prireditelj vabi vse politične in množične organizacije, da se tega pohoda udeležijo v čim večjem številu. Namen pohoda je, da se z množično manifestacijo obude spomina na borce NOV ki so prelivali kri za našo boljšo bodočnost — sedanjost, ki jo urejamo v duhu socializma

in enakopravnosti. Tovariši, ki so preživeli hude boje na Veliki planini, bodo na poti iz Kamniške Bistrice prek Dola, Jam, Velike planine in Male planine tolmačili pot borcev, ki so sodelovali v teh bojih.

Zaključna prireditve bo pri planinskem domu INDUPLATI, kjer bo kulturni program s sodelovanjem pevskega zbora, recitatorjev in govornikov. Po zaključni prireditvi pa bodo iz »partizanskega kotla« delili

partizanski golaž udeležencem pohoda.

S pohodom se želimo približati časom, ko so delavske organizacije organizirale ilegalne pohode na proslavljanje delavskega praznika 1. maja na Veliko planino. Na teh pohodih so govorili tedanji voditelji delavskih strank o pomembnosti sindikatov kot vodilne organizacije delavskega proletariata, ki je v času NOV uresničil svoje zahteve in leta 1950 prevzel samoupravljanje v svoje roke.

Te spomine obnavljamo, kadar hodimo po Veliki planini. V duhu vidimo delavce, ki so prihajali na ta zborovanja s cvetočo reso v gumbnici, kar je bil dogovorjeni znak vseh naprednih enako mislečih ljudi.

21. junija bodo v srcih borcev in članov teh ilegalnih zborovanj prikipeli na dan spomina na preteklost. Tu se bosta srečali na tem pohodu dve generaciji, ki sta vsaka po svoje pripomogli k oblikovanju današnjega časa. M. S.

Program dela mestne organizacije Zveze borcev v Domžalah za l. 1969

Mestna organizacija Zveze borcev v Domžalah je pred tedni polagala obračun svojega dela za preteklo leto in sprejela tudi program dela za leto 1969. Na letni skupščini je bila izrečena pohvala članom, ki so bili delavni v upravnem odboru in v komisijah. Posebno pohvalo pa je prejel Vinko Vidmar, ki je kot blagajnik v odboru vzorno in požrtvovalno opravljal svoje naloge.

V programu za nadaljnje delo pa so si borci kot prvo nalogo postavili skrb za zaščito otrok padlih borcev, za njih usposabljanje za samostojno življenje, štipendiranje in zaposlovanje. Seveda bo to mogoče uspešno izpeljati le v sodelovanju s pristojnimi organi občinske skupščine in Zavodov za zaposlovanje ozir. psihologom dela. Organizacija vrednoti te naloge kot dolg do padlih borcev.

Kot drugo točko programa dela pa je organizacija ZB sklenila pričeti z zbiranjem gradiva za bodoči muzej NOB v Domžalah. V ta namen bo zbirala fotografije, literaturo s partijsko in delavsko vsebino iz časa NOB in iz stare Jugoslavije, sestavila sezname prebivalcev, ki so sodelovali v NOB ali OF, seznam padlih borcev, talcev in izseljencev. Zbirala bo skratka vse predmete, ki ponazorijo način borbe proti okupatorju, trofejno orožje in druge predmete, ki so služili za fizično uničevanje sovražnika. Organizacija pričakuje, da bodo občani radi volje sodelovali pri tem, da se zbere čim več gradiva za bodoči muzej NOB v Domžalah. Dne 3. julija pa bo v Domžalah proslava »Dneva borca«, na katero so vabljeni vsi občani, posebno pa člani ZB.

Odbor bo skupno z organizacijo RO pripravil za domžalsko mladino obisk v nekem vojaškem garnizonu z namenom, da se zlasti mladina seznanja z najnovejšim orožjem, ki ga ima naša armada.

V letu 1969 in 1970 mora biti vključena gradnja stanovanj za borce, zato bo posebna komisija intenzivno sodelovala s pristojno komisijo pri občinskem odboru ZB v Domžalah.

Komemoracija za padlimi borci v NOB se letos prenese v celoti na pokopališče. Pred spomeniki v središču Domžal in ob drugih spomenikih na območju mestne organizacije komemoracije ne bo več, pač pa bodo k spomenikom še vedno polagali vence in prižigali sveče.

Organizacija bo nadaljevala s pripravami za postavitev spomenika borcem in talcem na pokopališču. Pred dokončno lokacijo spomenika mora biti izdelan idejni načrt razširitve pokopališča. Načrt bo pripravila Krajevna skupnost Domžale.

V mesecu avgustu bodo borci za svoje člane organizirali izlet v Kumrovec ali v Jajce. V ta namen bo komisija razposlala anketne liste — prijave, da bodo člani sami odločili, v kateri kraj želijo potovati. Če bo dovolj prijaviteljev, bo pač treba organizirati izlete v oba kraja.

Ivan Redenšek

V zveznih sindikatih razpravljajo

Na skupni seji Centralnega odbora Sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, Zveze za tekstilno industrijo pri gospodarski zbornici in Komisije za družbenoekonomske odnose pri Zvezi sindikatov Jugoslavije so dne 25. aprila letos ugotavljali materialni in družbeni položaj zaposlenih v tekstilni industriji Jugoslavije.

Razlog, da se obravnava položaj tekstilcev v Jugoslaviji, je prav gotovo ta, ker tekstilna industrija zaposluje nad 213.000 delavcev in od tega je več kot 65% žena. Nizek dohodek, kateriga ustvarjajo grupe v celoti, nizki osebni dohodki že daljši čas in minimalna sredstva skupne porabe, katera odražajo standard zaposlenih v tej panogi, so osnovni razlog, da se iščejo vzroki, kateri vplivajo in odražajo takšno stanje.

Tekstilna panoga v strukturi industrije sodeluje v številu zaposlenih s 16%, v skupnem dohodku z 10,8%, v izvozu z 12,5% odstotka, v uvozu pa z 10,7%. Z angažiranimi in poprečno izkoriščenimi osnovnimi in obratnimi sredstvi pa kar z 9%.

Po podatkih je poprečni OD za leto 1968 v tekstilni industriji znašal 677 din, medtem ko je v ostalih panogah industrije in rudarstva 889 din. Če upoštevamo, da so v obdobju let 1965 in 1968 življenjski stroški porasli kar za 38%, je dovolj zgovorno, da porast osebnih dohodkov tekstilcev ni pokrila niti polovice porasta življenjskih stroškov. Stanje je še toliko slabše, če pomislimo, da 59,7% zaposlenih v tekstilni industriji dela v večjih mestih.

Ob splošnih prizadevanjih, da bi sindikalne organizacije postale resnično samostojna politična sila pri razvijanju samoupravnih odnosov v naši družbi, vedno bolj dozoreva spoznanje, da je širše idejno politično in družbeno znanje sindikalnih delavcev eden od temeljnih pogojev za doseg tega cilja.

Vse bolj se zaostrojuje potreba po večji neposredni povezanosti teorije in prakse političnega delovanja. Vedno bolj sili v ospredje zahteva po teoretičnem usposabljanju vodilnih kadrov v sindikalnih organizacijah. To predvsem zato, da lahko vedno in pravočasno poli-

kjer življenjski stroški hitreje naraščajo.

Zaostajanje osebnih dohodkov tekstilcev je dobro razvidno, če jih primerjamo z ostalo industrijo.

Tako na primer izgledajo neto OD na uro:

splošno — industrija	4,8 din
elektro — energija	7,5 din
nafta	8,1 din
tekstilna	3,7 din

Položaj tekstilnega delavca je razviden iz življenja štiričlanske družine. Kot minimalni dohodek je potrebno 550 din. Za hrano potrebujejo 270 din. Od polovice anketiranih pa ima na razpolago danes za hrano od 140 do 155 din po osebi. Če pa vzamemo v poštev še zvišanje življenjskih stroškov od leta 1965 dalje, potem bi morali imeti za hrano minimalno 350 dinarjev (po osebi). To pomeni, da ima ta kategorija družin manj kot 50% tistega, kar je bilo predvideno kot minimum.

Prav gotovo pa so tako nizki OD pogosto vzrok prekinitvam dela in političnemu nerazpoloženju. Prav zato po delovnih kolektivih tekstilne industrije prihaja vedno bolj do zahteve izraz po državni intervenciji z enotnimi merili (nekateri zahteve so, razmerje med najvišjim in najnižjim OD 2:1), zahteve plač po tarifnem dogovoru oziroma stabilen in garantiran nivo OD, ki naj bi preskrbel zadovoljiv standard.

Zmanjšana kupna moč potrošnikov se kaže prav gotovo v tem, da se večji del plače ali pa kar vsa porabi za prehrano, stanovanje, ogrev, le malo pa za oblačila, obutev in za tako imenovane trajnejše potrošne dobrine (višji standard).

Zunanjetrgovinski pogoji izmenjave so za tekstil zelo težki, ker je izvoz na konvertibilna področja administrativno omejen s kontingenti ali z visoko carino, ki se giblje med 35 in

Seminar za predsednike sindikalnih organizacij

tično reagirajo v svojem okolju in da učinkovito pristopijo k reševanju problemov in vprašanj z vidika vsebinske obravnave.

Tridnevni seminar, ki je bil organiziran letos 5. marca v Izlakah, je pomagal k večjemu angažiranju in politizaciji sindikalnih organizacij, ki bodo lahko z vsebinsko in organizacijsko preobrazbo, z usposobljenimi kadri razvijale večjo aktivnost in iniciativo na vseh področjih svojega dela.

Drugi del seminarja, ki je bil 23. maja v Grobljah, izhaja iz prvega — usposobiti sindikalne delavce za praktično konkretno vsakodnevno organizacijsko delo v svoji sindikalni organizaciji, in za uresničevanje resolucij VI. kongresa ZSJ.

Le skrbno pripravljeni delovni program sindikalnih organizacij in ustrezne metode lahko pripomorejo k uspešnejšemu delu vsake organizacije. Izbrane teme v programu dosežanjih seminarjev prekrivajo aktualne družbene naloge in vprašanja v letošnjem letu.

Ocena sodelujočih na dosedanjih seminarjih je, da so seminarji v redu pripravljeni in da mora postati družbenoekonomsko izobraževanje stalno tj. sestavni del boja za samoupravljanje in moderno proizvodnjo.

Domenili smo se tudi, da se vsake tri mesece predsedniki in tajniki sindikalnih organizacij sestanemo ter obravnavamo najbolj aktualna vprašanja doma in po svetu.

Milan Deisinger

45%. Poleg tega se naši proizvajalci srečujejo na zunanjem trgu z močno konkurenco držav v razvoju, ki pribajajo na trg pogosto z zelo nizkimi cenami.

Težave za tekstilno industrijo so prav gotovo carine na uvoženo surovino iz držav v razvoju, ker same razvijajo predelovalno industrijo, ker imajo doma svojo ceno surovinske baze. Težak problem predstavljajo kompenzacijski dogovori s temi državami, ki na račun uvoza kovinskih in gradbenih izdelkov sklepajo pogodbe na škodo tekstilne industrije. Tudi maloobmejni promet zmanjšuje kupno moč doma in na ta način zožuje domači trg. Iz podatkov ni razvidno, kolikšen je bil uvoz tekstila za široko potrošnjo, vendar je čutiti, da je bil dosti večji kot pa je bilo to predvideno, kar pa tudi po strukturi sami ni bilo upravičeno. Uvoženi so bili namreč tudi taki artikli, ki jih je pri nas dovolj. Tako je intervenzijski uvoz blaga imel povsem drug učinek, kot pa bi ga moral.

M. Šlapič

OBVESTILO

Obveščamo člane kolektivov, da Otroški vrtec ponovno odpre vrata v varstvo predšolske otroke. Na razpolago je še nekaj prostih mest. Prijave sprejema Uprava vrta v novem bloku. Uprava vrta

Kipar Peter Loboda

Ze dalj časa želim, da bi opisal ljudi, katerih imena sedaj nosijo domažalske ulice, kot so kipar Peter Loboda, prvi župan trga Domžale, Anton Skok, France Stenovec-Urh in Milan Vodopivec.

V teh vrsticah naj opišem enega izmed teh, enega izmed največjih domažalskih sinov, Petra Loboda.

Rodil se je 26. julija 1894 v Zgornjih Domžalah št. 83, sedaj Sejmiška ulica št. 4, očetu Alojzu, ki je izhajal iz stare Lobodove družine iz Homca in materi Heleni, rojeni Roš, Majerjevi iz Stude. V zakonu se jima je poleg Petra rodilo še pet otrok, vendar so trije še majhni umrli.

Da bi kaj več zvedel o kiparju Petru, sem na njegovem rojstnem domu obiskal brata Lojzeta in sestro Heleno.

Izvedel sem, da je bil oče delavec. Iti je moral po svetu. Dve leti je delal v Bukarešti, nato je nekaj časa služil na Kofličevem, nato je bil pa celih 40 let zaposlen pri »Vovku«, kjer je sedaj tovarna Universale.

Njegova mama je bila štiri leta kuharica pri »Krizantuc«, v nekdanji znani Ladstätterjevi slavninarski tovarni, sedaj tovarni Toko. Kasneje pa se je morala povetiti številni družini, dosti dela je pa imela tudi na polju, saj so redili kravico in nekaj drobnice.

Peter je že kot otrok imel veselje do modeliranja. Ze takrat je iz mehke lipovine izrezoval »backe« — ovčke za jaslice.

Da bi izvedel tudi kaj o njegovih osnovnošolskih letih, sem obiskal nekaj njegovih še živčih sošolcev. Seveda je pri marsikaterem spomin nanj že zbledel, saj je večina od njih bila z njim skupaj le v šolskih klopeh.

Liza Rozman, rojena Juvan, stanujoča v Domžalah, Prešernova 4, pravi, da se ga spominja samo po tem, da je bil izredno miren, zaprt sam vase in da je imel lepe kodrate lase.

Tudi Janez Rozman iz Domžal, Ljube Šercerja 7, se ga spominja kot izredno mirnega učenca.

Marija Ahčin, roj. Dimc iz Domžal, Cankarjeva 9 se spominja, da je nekoč zelo lepo narisal Kristusa na križu. Za lepo izdelano sliko ga je pohvalil takratni katehet Jakob Strupi. Tudi ona se ga spominja kot izredno mirnega učenca. Ker pa je bil bolj majhne postave, je sedel v drugi klopi.

Najbolje se ga spominja še Peter Košir iz Domžal, Partizanska 7, s katerim sta bila skupaj vsa osnovnošolska leta, skupaj pa sta kasneje hodila še na Obrtno šolo v Ljubljano. Tako kot nekda, so se fantiči v šoli radi zlasali ali pretepali. »Menda je bilo v petem oddelku, ko se je tudi mirnega Petra nekdo lotil in mu ni dal miru. Čeprav se Peter z njim ni spustil v pretep, mu je rekel »hudoba«. In od takrat dalje se je Petra prijelo ime »hudobec«. Seveda je bil užaljen in je postal še bolj zaprt vase. Čeprav so ostali dečki in deklice hodili skupaj domov iz šole, je Peter hodil najraje sam. V Obrtno šolo v Ljubljano sva tudi hodila skupaj. Bila je nedeljska šola. V razredu sva sedela skupaj. Učil naju je profesor Svili-goj. Posvetila sva se vsak svoji stroki, jaz zidarstvem poklicu, on pa kiparstvu. Risala sva skupaj, seveda vsak svoje. Spominjam se pa, da je Peter že v osnovni šoli imel veselje do kiparstva. Tudi kasneje sva še večkrat prišla skupaj, vendar nikoli ni kaj več pravil o sebi,« je končal Peter Košir spomine nanj.

Seveda sem pobrskal tudi po dosegljivih šolskih katalogih, ki so ohranjeni od šolskega leta 1904/5 dalje. Peter je vstopil v osnovno šolo 19. septembra 1900.

V tretjem oddelku leta 1904/5 ga je učila učiteljica Tekavčičeva. Nato ga je učil vodja šole Kristijan Engelmann, ki je bil tudi njegov razrednik. V prvem in drugem razredu ponavljalne šole v šolskem letu 1906/7 in 1907/8 pa ga je učil učitelj Franc Kuhar.

Izpušnico iz osnovne šole je dobil 26. marca 1908. leta.

No, sedaj pa še nekaj spominov iz kasnejših let, ko je postal vajenec pri rezbarju in podobarju Karolu Hrovatu v Domžalah. Spomine nanj mi je nanizal njegov sin Milan Hrovat, ki je tudi sam rezbar. V glavnem je delal ornamentiko, dosti pa je tudi zlatil. Večkrat je izdeloval tudi ovčke za jaslice in druge nabožne motive. V tej delavnici se je tudi izučil.

»Čeprav je bil sam vase zaprt, ga je vseeno vleko v svet. S svojim sovrstnikom, vajencem pri kleparskem mojstru Gašperinu, sta jo nekoč mahnila v svet. Toda prišla sta menda samo do Zagorja. Sla sta seveda peš. Menda sta se med potjo najedla nezrelega sadja in posledice seveda niso izostale. Dobil je paratifus. Nekaj dni se je zdravil doma, nakar ga je na očetovo prošnjo moj oče vzel zopet nazaj v uk,« je nizal spomine Milan Hrovat.

Pomočniški izpit je uspešno opravil v Kamniku pri mojstru Weiblu. Pri izpitu ga je nadzoroval Klemen.

Ko je opravil izpit, je bila njegova edina želja, nadaljevati s študijem in iti v svet. Ze po nekaj mesecih je odšel,« je končal Milan Hrovat.

In res, najprej se je izpopolnjeval v podobarsko rezbarski delavnici Ivana Pengova na Obrtni šoli v Ljubljani, nakar je nadaljeval študij pri kiparju Repiču, prav tako na Obrtni šoli v Ljubljani. Tu je dobil dobro osnovo za nadaljnji študij na akademiji v Zagrebu. Vsa leta prve svetovne vojne je nosil vojaško suknjo, bil pa je tudi med borci za našo Koroško.

Ker je izhajal iz delavske družine, seveda ni imel potrebnih sredstev za študij. Kolikor je mogel, mu je finančno pomagal in ga podpiral brat Lojze, ki je bil čevljar. Sploh je rad zahajal v Domžale, saj je doma preživel svoja mlada leta. Tu je imel tudi prijatelja mizarja in podobarja Janeza Vrečarja, s katerim sta se dobro razumela. Zanj je napravil tudi Marijo z detetom, ki je bila razstavljena na njegovi posmrtni retrospektivni razstavi, ki je bila v decembru leta 1966 in jo je uredil kustos Moderne galerije Ciril Velepčič. Prvi njegov »atelj« v Domžalah je bil kar na domačem podu. Tu je ustvaril svoja prva umetniška dela. Tu je leta 1929 modeliral tudi Kovačevega »Kebrovega« Jankota — slepega muzikanta, pat. mave, ki je bil tudi razstavljen ob tej priložnosti.

V njegovi rojstni hiši so ohranjena še njegova prva dela, podstavek za rože, ki predstavlja goloba in ga je izdelal pri Hrovatu. Doma je izdelal tudi relief v lesu »Dekle z lotosom« iz leta 1927 in »Materinstvo« iz leta 1928, deli, ki močno spominjata na njegovega učitelja in mojstra na akademiji v Zagrebu, Ivana Meštroviča.

Od leta 1928—1930 je imel svoj atelje v stavbi današnje Skupščine občine Domžale. Tu je izdelal glavo matere in kip matere z otrokom, oboje beli marmor.

V letih 1934—1938 je stanoval v rojstnem kraju svojega očeta na Homcu, vendar ne v očetovi rojstni hiši, temveč v nekdanjem Društvenem domu. Na Homcu je ustvaril tudi največ svojih del.

6. julija 1933 se je v Zagrebu, v cerkvi sv. Marka poročil z Jeleno Zrinjsko, hrvaško pisateljico.

Po drugi svetovni vojni je nekaj časa stanoval doma, kasneje pa v Ljubljani kajti leta 1948 je bil imenovan za docenta na novo ustanovljeni akademiji upodabljačih umetnosti v Ljubljani. Tu je živel vse do svoje prezgodnje smrti 29. februarja 1952. leta. V Ljubljani je tudi pokopan.

Brat Lojze mi je pripovedoval, da sta se dobro razumela s Slavkom in Božom Pengovom, prvim slikarjem, drugim kiparjem, sinovoma njegovega učitelja v Obrtni šoli v Ljubljani Ivana Pengova.

Skoraj bi pozabil omeniti nekaj njegovih del, ki so v Domžalah. Brat Lojze namreč hrani doprsni kipec, delo v mladih letih, kjer je upodobil svojega očeta in portret očeta, mavec iz leta 1928. Na fasadi cerkve v Domžalah je bronasti kip Kristusa kralja, ki ga je izdelal leta 1937. Izdelal je pa tudi osnutek spomenika žrtvam NOB v Domžalah in to tik pred svojo smrtjo. Realiziral ga je kipar F. Smerdu.

V zakonu se mu je rodila leta 1935 hčerka Jasna, ki je sedaj atomski fizik. Dobra tri leta je bila na praksi v atomskem inštitutu v Berlinu, sedaj pa imata z možem v Zagrebu svoj laboratorij.

Se nekaj ostalih biografskih podatkov naj navedem, ki jih povzemann po katalogu, ki ga je izdal ob priložnosti Lobodove posmrtni retrospektivne razstave kustos Ciril Velepčič in to leta 1966.

Kipar Peter Loboda je končal specialko na akademiji v Zagrebu z odličnim uspehom in to pri kiparju Ivanu Meštroviču. Nato je delal še leto dni privatno pri njem. Zanj je delal spomenik Indijanci za Chicago, delal je na spomeniku Grgurju Ninskemu za Split in na mnogih drugih delih v kamnu in lesu.

Leta 1927 se je odločil za pot svobodnega umetnika. Preselil se je v Domžale. Njegova prva razstava je bila leta 1929 v Ljubljani, kasneje je razstavljal: leta 1930/31 v Londonu, leta 1931 v Beogradu, 1934 v Ljubljani in Zagrebu, 1938 v Mariboru. Leta 1938 je imel tudi svojo prvo samostojno razstavo. Izdelal je nešteto portretov znanih mož.

Od leta 1939—1948 je živel in delal v Zagrebu.

V svojem delu se je ukvarjal s kiparjenjem v glini, kamnu, lesu in bronu, poleg tega pa še z medaljerstvom v slonovi kosti, s slikanjem v olju in temperi in z risbo.

Naj končam z besedami Cirila Velepčiča: »Peter Loboda je bil in bo ostal večen popotnik. Niti šola niti akademija, niti učitelji niti veliki kiparski svetovni mojstri mu niso dali tega, po čemer je vse življenje hrepenel. Sam je stopil na svojo pot, sam hodil po njej in tudi našel sama mega sebe. Našel je človeka, razvil plastični čut, našel je prave vrednote kiparske umetnosti.

Njegova umetnost bo tudi v času, ko bo človek popolnoma podredil svojo kreativno moč formam, ki jih proizvajajo stroji, ostala sveža. Vsako njegovo delo živi in bo živel in se borilo za obstoj resnične umetnosti. Njegova umetnost bo ostala dokler bo človek podoben človeku, ne samo po zunanem videzu, ampak tudi po svojem duševnem profilu in občutju.«

T. Ravnikar

Razgibana dejavnost v šoli na Brdu

Poleg rednega vzgojno-izobraževalnega dela, ki je bilo zelo intenzivno, je bilo tudi delo mladinske in pionirske organizacije ter raznih krožkov in drugih dejavnosti na šoli v tem šolskem letu zelo pestro in obsežno.

Šola se je uspešno povezala z okoljem in ob spominskih dnevih priredila za občane uspele proslave. Tako smo imeli samostojne proslave za učence in za vaščane posebej za 29. november, 8. marec ter proslavo ob 27. aprilu in 1. maju, v katero je bila vključena tudi obletnica KPJ-ZKJ. Na šoli smo imeli poleg teh še uspelo spominsko svečanost ob 50. obletnici smrti Ivana Cankarja, svečano prireditev ob Slovenskem kulturnem prazniku ter

de na vsakega učenca najmanj po 5 prebranih knjig. Veliko dela je bilo opravljenega pri tekmovanju za bralno značko Janka Kersnika, saj je tekmovalo na vsej šoli 152 učencev.

Naši učenci so v okviru pionirske organizacije in JPI sodelovali v tekmovanju »SAMPION ZNANJA« in so tudi v republiškem metu dosegli lep uspeh. Vsi trije so se uvrstili v prvo tretjino najboljših v Sloveniji.

20 pionirjev tudi sodeluje v razpisu Pionirskega lista v pisanih prispevkih na temo, ki je določena in so že trikrat poslali svoje prispevke na uredništvo lista.

Trije učenci so se udeležili male Groharjeve slikarske kolonije v Škofji Loki in vsi trije

na Limbarsko goro, ki je bil v organizaciji Komisije za zgodovino in obujanje tradicij NOB pri občinskem združenju borcev. Pri Kurirčkovi pošti so sodelovali pionirji in mladinci centralne šole in pionirji vseh podružničnih šol, saj smo organizirali dve lokalni pošti, ki sta se na Brdu, kjer je bil partizanski miting, priključili glavni pošti. Dvakrat nas je obiskala tudi partizanska borka Marija IVKOVIČ-Cveta, ki je vsem učencem pripovedovala svoje doživljanje iz NOB.

Uspešen je bil tudi šahovski krožek pod vodstvom Mirka ČOKANA, saj sta se dve ekipi udeležili občinskega prvenstva in dosegli viden uspeh. Tudi lutkovni krožek je dal na oder dve igrici, ki so ju učenci toplo sprejeli. Krožek pa uspešno vodi tovarišici Marija RAK in Stanka STOPAR. Učenci so se tudi vključili v tekmovanje v okviru razpisa Komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu in prav vsi pisali naloge na temo, ki smo jih dobili od komisije, prav tako pa napravili vrsto lepih likovnih izdelkov na isto temo. Vsi učenci od 3. do 8. razreda so tudi reševali teste o cestno-prometnih predpisih.

Ob 50. obletnici KPJ-ZKJ so učenci sedmih in osmih razredov pisali naloge in izdelovali likovne izdelke o naši revolucionarni preteklosti. Najboljša dela smo poslali na občinski komite ZKS. Imamo tudi več marljivih dopisnikov v razne mladinske in druge časopise. Dva prispevka naših učencev o obisku partizanskih mamic za osmi marec in o pohodu na Limbarsko goro sta bila objavljena v TV-15 in bila nagrajena.

Marljivo smo se pripravljali na telovadni nastop v Domžalah, na občinskem prvenstvu v krosu je med pionirkami zasedla prvo mesto naša učenka Vida CERAR, sodelovali pa smo tudi v lokalni štafeti s pozdravi za 77. rojstni dan tovariša TITA.

To je samo nekaj prireditev in dela iz življenja mladinske in pionirske organizacije, kar tudi precej pripomore k oblikovanju mlade osebnosti. Seve-

da pa je bil tako obsežen program realiziran samo zato, ker so se učitelji zavestno vključili v to prepotrebno delo z mladino. Pionirska organizacija, ki jo kot mentor tako uspešno vodi tov. Jelka PLEVELJ, je res zaživela in pionirji dobivajo polagoma zavest, da je to res njihova organizacija, ker je delo organizirano na samoupravni podlagi.

Da je mladinski aktiv na osnovni šoli tudi zelo primerna oblika dela z mladino, je dokaz to, da so učenci osmih razredov pripravili kompletni program za 5 javnih nastopov in da učenci, ki zapuščajo šolo in ostanejo na vasi, uspešno delujejo v vaških aktivih, ker so že seznanjeni o nalogah in načinu dela v ZMS. Da je bilo delo aktivna ZMS res plodno, nam dokazuje to, da je bil mentor Marjan STOPAR med dvajsetimi mentorji v Sloveniji, ki so prejeli priznanje Republiške konferen- ce ZMS. To ni samo priznanje mentorja, ampak vsem učiteljem in šoli JANKA KERSNIKA.

Priznanje za delo z mladino pa poleg že omenjenih zasluži tudi vsi ostali učitelji, posebno če pomislimo, koliko ur dela je bilo potrebnega, da so se npr. učenci osmega razreda naučili treh narodnih plesov, ki jih v okviru folklornega krožka uči Antonija PERMOSER, ali npr. koliko ur je bilo potrebnih za razne prireditve ob koncu šolskega leta, ki sta jih med drugimi porabila Marjan STOPAR in Elizabeta LAZNIK. Posebej pa naj omenim literarni krožek, v katerega je vključeno tudi izdajanje šolskega časopisa, ki ga požrtvovalno vodi Vera STRUKELJ in je do neke mere tudi odraz dela na šoli. O delavnosti krožka govori tudi dejstvo, da je med člane krožka prišel pisatelj France BEVK, kateremu so učenci brali svoja dela, on pa jim je prebral zanimivo in poučno črtico, nato pa so se prijateljsko pogovarjali o njegovih delih.

Ob koncu naj pripomnim, da sta pionirska organizacija pod mentorskim vodstvom Jelke PLEVELJ in mladinska organizacija pod mentorstvom Marjana STOPARJA uspešno delali in prispevali lep delež k pestremu življenju v šoli.

Rajko Hafner

Pisatelj France Bevk je obiskal člane literarnega krožka na šoli. Mladinski odsek Planinskega društva v Domžalah oživljen.

zabavno prireditev za šolske in predšolske otroke ob novem letu in veselo pustovanje. V mesecu mladosti je mladinski aktiv priredil za učence in občane zabavno prireditev z najboljšimi uspehi v šolskem letu, na kateri so sodelovali naš instrumentalni trio, folklorna skupina, pevci in recitatorji. Gostovanje je bilo trikrat v Lukovici, enkrat v Krašnji in enkrat v Blagovici. Občani so bili z nastopom učencev zelo zadovoljni in si takih prireditev še želijo, zato bomo tako obliko povezovanja šole z okoljem še nadaljevali.

Učenci izdajajo tudi svoje glasilo »Ciklame«, ki ga sami urejajo pod uspešnim mentorstvom tov. Verice STRUKELJ. Učenci radi berejo in v časopisga leta lahko ugotovimo razveseljivo bilanco, da je bilo v tem šolskem letu prebranih toliko knjig, kot še nikoli, saj pri-

prispevki so bili razstavljeni in dobili priznanje. Priznanje pa je dobila tudi šola. V okviru proslav 50. obletnice KPJ in obujanja tradicij NOB sta pionirska organizacija in aktiv ZMS organizirala pohod na Šipek, v Lukovo bolnico ter se skupaj z drugimi šolami s 30 predstavniki udeležila pohoda

Naš denarni zavod je

Kreditna banka in hranilnica v Domžalah

Vlagajte pri njej svoje prihranke!

Najvišje obresti - solidno postovanje

Ob 20 letnici usnjarske šole

Pred 20 leti je ob tem času zaključil šolski pouk prvi letnik dijakov usnjarske šole v Domžalah. Bila je to pisana družba 31 fantov in 20 deklet, zbrana iz raznih krajev Jugoslavije.

Na pobudo Borisa Kidriča in Franceta Kumerja je generalna direkcija za usnje in gumo v Beogradu ustanovila leta 1948 v Domžalah Usnjarsko šolo z namenom, da z doma šolanimi kadri zapolnijo vrzeli v usnjarski industriji. Tako so bili prvi dijaki večinoma iz vrst usnjarskih delavcev, ki so za nekaj časa zamenjali težko delo, s ciljem, da si obogatijo znanje. Delali so in se učili. Bili so vsestransko podjetni in živahni in večini je uspelo v treh letih končati študije. Njim je sledilo do danes že 15 generacij, to je okrog 320 usnjarskih tehnikov. V jugoslovanski industriji so na odgovornih mestih in kljub začetnemu nezaupanju vidimo danes uspehe njihovega prizadevanja, s čimer je poplačan tudi trud njihovih učiteljev. Od vsega začetka, eni kot drugi, resno in z vsem srcem opravljajo svoje naloge in se trudijo, da bi v največji možni meri prispevali k napredku usnjarske in galanterijske industrije.

Leta 1960 je bil na pobudo strokovnih delavcev tovarne Toko ustanovljen še galanterijski odsek in se je usnjarskim tehnikom do danes pridružilo že 6 generacij, tj. okoli 90 galanterijskih tehnikov. Ze prve generacije absolventov-tehnikov so ugodno vplivale na razvoj usnjarsko-galanterijskih tovarn.

Poleg rednih oddelkov so bili na šoli organizirani oddelki ve-

cerne šole, tako usnjarske kot galanterijske in v sporazumu z Zavodom za mednarodno tehnično pomoč še dvoletno intenzivno šolanje za inozemce v tujih jezikih. Potrebno kvalifikacijo so si pridobili indonezijski, alžirski in egiptovski usnjariji in inženirji, skupaj okoli 20. Na posebne seminarje so prišli strokovnjaki iz Indije, Bolgarije in Egipta.

Absolventi so se znašli razen v usnjarski industriji tudi v drugih vejah kemične industrije, v trgovini s surovimi kožami in usnjem, tovarnah obutve, galanterije in podobno. Kljub precejšnjemu številu absolventov pa usnjarski industriji še vedno primanjkuje tehnikov, zato ima tudi šola vse pogoje za uspešno delo tudi v prihodnje.

Svoje delo bo nadaljevala v istem duhu in z istim ciljem kot ob ustanovitvi: vzgajala in usposabljala bo strokovni kader za usnjarsko in galanterijsko industrijo.

J.

Koristno sodelovanje posebnih osnovnih šol

Posebna osnovna šola v Homcu je s svojim intenzivnim in požrtvovalnim delom v kratkih petih letih že dokazala upravičenost svojega obstoja in s svojimi tako učnimi kot vzgojnimi uspehi izpolnila vsa pričakovanja staršev ter ustanoviteljev šole. S popularizacijo v lokalnem kot v dnevnem časopisju so bile seznanjene z njenim dosedanjim delom tudi tovrstne šole drugod po Sloveniji. Tako je šola ob svoji peti obletnici dočakala prvi obisk sorodnih šol in to iz Zagorja in Trbovelj. Gostje so si ogledali učilnice in tehnično delavnico, prisostvovali delu v šoli, se seznanili z organizacijo dela šole. Bili so presenečeni in so se čudili hitremu razvoju šole in res lepim učnim in vzgojnim uspehom, ki jih kolektiv šole dosega s svojim požrtvovalnim delom. Posebno so se čudili lepo izdelanim tehničnim izdelkom otrok.

Po ogledu učilnice je sledila skupna delovna konferenca, kjer je ravnatelj šole opisal dosedanje delo in razvoj šole. Kolektiv

šole je moral zaorati ledino, ni bilo ne učil, niti primernih prostorov, ne najpotrebnejše opreme. Danes je šola preskrbljena z vsem najpotrebnejšim, učilnice so razen ene že vse opremljene z novo sodobno šolsko opremo. Delavnico za delovno usposabljanje otrok pa je opremilo z vsem potrebnim orodjem in s stroji za obdelavo lesa društvo za pomoč duševno nezadožnostno razvitim osebam, obenem s prispevki republiškega DZDNR.

Vse prehitro je minil čas delovne konference treh kolektivov teh šol. Po konferenci so gostje odšli v spremstvu domačega kolektiva v Arboretum Volčji potok. Svoje zadovoljstvo nad uspelim srečanjem so gostje izrazili tudi pisмено v kroniki šole. Obenem pa so kolektiv šole na Homcu povabili na obisk v Trbovlje in Zagorje. Ob slovesu smo sklenili, da bodo taki obiski v naprej naša stalna oblika medsebojnega sodelovanja, kar bo prav gotovo koristno za obe strani.

Nace Vodnik

Potrebe Zlatega polja in ostalih vasi

Na našem terenu je približno 8 km občinskih cest, ki jih je nujno treba vzdrževati za ves promet, tudi za težke tovornjake. Nadalje je še 4 km cest, ki so bile nekaj občinske in za katere ni sedaj nobenega denar-

ja. Le cesta Obrše—Mala Lašnja je sedaj v gradnji. Cesta Preserje—Velika Lašnja še ni dograjena, čeprav je važna za več kot 20 vasi, ker povezuje občino Domžale in Kamnik, pomembna pa je tudi za turizem. Za to cesto je nujno, da dobimo sredstva iz občinskega proračuna ter da se zadeva reši, saj v slabem vremenu sploh ni prevozna. V zimskem času pa nepreorana, ker za oranje ni denarja. Nova skupščina bi morala rešiti ta problem. Enako je s cesto Preserje—Straža. Nujno je potrebna posipanja. Dalje cesta Preserje—Dupeljne, ki je pomembna za izkoriščanje gozdnega gospodarstva. V sedanjih pogojih je les težko spraviti do kamionske poti. Predlagam, da si predstavnik občine to pot ogledajo na kraju samem. Nadalje je treba v Trnovčah podaljšati cesto do konca naselja. Vaščani bi tudi sami prispevali z delom in denarjem. Tudi vodovod v Preserjah in na Brezovici bo nujno

treba zgraditi. Naši odborniki predlagajo skupščini, da bi vpleljali avtobusni promet do Zlatega polja. Čokan Jože iz Lukovice, ki sedaj vozi šoloolbvezne otroke iz Zlatega polja v šolo na Brdo s kombijem, naj bi vozil vse otroke hkrati in še odrasle naj bi pobiral, posebno delavce, ki so zaposleni. Zato naj bi dobil 25-sedežni avtobus. S tem bi pomagali vsem ljudem iz vasi Brezovica, Zlato polje, Mala Lašnja, Turnše, Obrše, Preserje in drugih, saj morajo vse stvari hoditi kupovat v Domžale ali Lukovico, ker v Zlatem polju ni trgovine, čeprav smo jo pred drugo svetovno vojno imeli. Tudi v Lukovici je, kar se trgovine tiče, slabše kot je bilo pred vojno. Zakaj ne bi »Napredek« v Lukovici sezidal sodobno trgovino za vse potrebe Črnega grabna. Žrtev takega stanja je v glavnem kmet, ki zgublja veliko časa za nabavo stvari, ki bi jih lahko dobil doma. Seveda tega niso krivi Lukovčani, saj bi tudi sami želeli imeti sodobno trgovino. Na Zlatem polju nam manjka tudi gasilski dom in nekaj večjih vodnjakov za primer požara. Vse to so nujne zadeve, ki ovirajo napredek, je pa še veliko težkih problemov, ki pa se dajo rešiti samo ob enakopravnem sodelovanju med kmeti in delavci, ter ob pomoči dobro organizirane krajevne skupnosti.

Vinko Grošelj

Naši znanci

Franceta Kalana poznamo vsi. Deset let je bil komandir postaje milice v Domžalah in občani smo ga srečavali povsod v občini, kjer je bilo treba komu pomagati ali reševati kakšen problem. Pred meseci je odšel zaradi težke bolezni v pokoj, ker so mu zdravniki odsvetovali nadaljnjo službo.

Ko sva ga zadnjič obiskala doma v Mengšu, je bil najinega obiska vesel, ker živi doma in le redki pridejo k njemu. Iz razgovora, ki je bil tak, kakršen je bil vedno z njim, pa je vendar zvenela otožnost in potrnost. Pripovedoval je dejstva, ki bi bila boleča še za tako trdega človeka:

— 27. II. 1969 sem bil na seji Skupščine občine Domžale zaradi bolezni razrešen kot komandir postaje milice v Domžalah. Takrat so mi vsi zagotavljali, med njimi tudi načelnik službe milice UVJ Ljubljana, da bo moja pokojnina takoj rešena in da mi zaradi tega ni treba biti v skrbeh. Toda danes, po tolikih mesecih, še ni-

sem dobil niti dinarja, čeprav bi kot strogi dietik potreboval še več denarja. In na drugi strani je tudi družina;

— rečeno je bilo, da bom dobil priznanje za svoje 22-letno delo v organih tajništva za notranje zadeve in za delo v Domžalah. Tu mu je zmanjkalo besedi... Dobil sem res darilo na domu. Izročila sta mi ga dva predstavnik občinske skupščine. Vendar to za mene ni darilo, ki bi ga z veseljem sprejel; — ali res ni bilo vabila za mene ob praznovanju 25-letnice UJU, ali pa 13. junija, ko je vsakoletni praznik milice, kjer sem bil vedno prisoten? Ne obtožujem! Toda človeka včasih bofi!

Ko smo se pogovarjali o tem, kaj lahko prinese bolezen, o skrbi za družino in o pozabljenosti, so ti razgovori prišli v najino zavest šele, ko sva šla proti domu.

Ali smo res taki, da pozabljamo na humanost, da ne storimo tistega, kar smo nekoč slovesno obljubili, da tako hitro pozabi-

mo na človeka, ki mu dolga leta ob katerikoli uri ni bilo nikdar žal časa za pomoč svojemu bližnjemu?

Ali človeka res tako hitro odpisemo?

In na koncu! Vsi smo ljudje! Mnogi odhajajo v pokoj, toda s tem še nismo zaprli zadnjih vrat za njimi.

Rajko Radmelič
Karel Kušar

Danielom Fuggerjem

cisko). Na jesen 1929 se je za krajši čas vrnil v domovino, a jo kmalu zopet zapustil in odšel študirati petje v Milano in Berlin, koder je tudi imel veliko koncertnih nastopov. Leta 1930 se je vrnil v ZDA, se tam ustalil in našel odtelev v Ameriki svojo drugo domovino. Stalno je prirejal koncerte in bil član Metropolitan Opere v New Yorku. V Clevelandu je organiziral in vodil mladinski pevski zbor ter sodeloval pri ustanovitvi Glasbene matice (1940) v tem kraju. Odkrival in iskal je mlade talente širom po Ameriki in jih predstavljal v Carnegie Hallu v New Yorku. Med drugimi je odkril tudi sedaj zelo slavnega pianista Cliburna, ki je v Moskvi dobil prvo nagrado za igranje Chopina. Šubelj je imel svojo glasbeno šolo za solopetje in operne igre (1949). Z gojenci te šole je uprizarjal predstave v gle-

D. Fugger: Središče Domžal

barvnih reprodukcijah, od njegove rojstne hiše pa tja do najlepših pokrajinskih biserov Slovenije. Knjigi sem priložil tudi Šubljev portret za klavirjem, sedem perorisb in dva motiva narodnih noš. Obseg knjige je 116 strani velikega formata. Knjiga nosi naslov »FROM CARNIOLA TO CARNEGIE HALL« (od Kranjske do Carnegie Hall).

Povej mi še kaj o sebi, o tvojem slikarskem študiju, tvojih uspehih in tvojem življenju izven naše domovine:

Študiral sem v Ljubljani na Akademiji uporabljajočih umetnosti, pri akademiku prof. Gojmiru Antonu Kosu. Diplomiral sem leta 1954, nato pa študij nadaljeval na Mojstrski specialki za portret in kompozicijo in to pri istem profesorju. Specialko sem končal 1956. leta. Moji profesorji so bili tudi Božidar Jakac, France Mihelič, Gabriel Stupica, Marij Pregelj in drugi. Kot študent akademije sem bil leta 1953 povabljen v Ohrid, kjer smo odkrivali freske v cerkvi sv. Sofije iz 11. stoletja.

Prvo nagrado sem dobil že na akademiji v Ljubljani, ko sem diplomiral. Pred mojim odhodom v inozemstvo sem razstavljal v Ljubljani, Domžalah, Kranju, Slovenj Gradcu, Mariboru in drugje. V Franciji sem razstavljal samostojno in na skupinskih razstavah. Leta 1965 sem na »Salon du Mineur« dobil javno pohvalo, lansko leto pa na istem salonu v zelo močni mednarodni konkurenci z diplomoserije I »Grand prix du salon du mineur«.

Sedaj živim v Merlebachu v Franciji. Od nekdanj me je privlačila tematika našega izseljenca. In ravno v Merlebachu sem ugledal njegov pravi obraz in izraz rudarjev, ki trdo delajo v temnih rovih rudnika. Ta pa je za mene umetniška snov, katero hočem čim bolj dojeti in slikarsko obdelati. Poleg tega imam od tod tudi odlično zvezo s Parizom, kjer sem stalni gost.

Kako so te izseljenci sprejeli medse kot slovenskega umetnika?

Moram reči, da z velikim zanimanjem. To dokazuje tudi dejstvo, da sem bil ravnokar že drugič izvoljen za glavnega tajnika v rudarsko-pevskem društvu »Triglav«, kjer tudi pojem v moškem zboru.

L. S.

Naslovna stran obsežnega biografskega dela o našem ameriškem rojaku — Domžalcu, Antonu Šublju, ki sta jo izdala dr. Gobec in akad. slikar Danilo Fugger

dališču in na televiziji. Leta 1949 je prevzel vodstvo Glasbene matice v Clevelandu in se potem do leta 1951 dalje posvetil izključno glasbenemu delu Slovencev v Clevelandu. Vse do svoje prerane smrti je vodil vrsto slovenskih in slovanskih pevskih zborov.

Pot od ideje pa do prvega izvoda tiskane knjige je bila zelo naporna in zahtevna. Trajala je polna tri leta. Toda ko sem vzel v roke prvi tiskani izvod, sem imel veliko zadoščenje, da je naš trud v polni meri poplačan. Šubljeva življenjska pot pa iztrgana pozabi in vklesana v zgodovino. Sam sem v knjigi Šubljevo mladost in življenje upodobil na 16 celostranskih

Po sedemletnem študijskem popotovanju po evropskih državah in iskanju svojega slikarskega izraza na največjih križiščih slikarskih struj Pariza, Londona in Benetk si spet doma v svojem rojstnem kraju, v Domžalah. Dovolj mi, da ti ob tej priložnosti postavim nekaj vprašanj:

Kot smo brali v našem dnevnem časopisu in radiu, si bil pobudnik in soavtor obsežne biografije o našem ameriškem rojaku Antonu Šublju z Rodice, ki je izšla v angleščini v začetku tega leta v Švici kot ameriška publikacija o našem slovenskem pevcu. Prosim, povej nam kaj več o tem.

Vsa leta sem občudoval talent in delo rojaka Šublja. Vest o njegovi nenadni smrti leta 1965 me je pretresla. V meni se je porodil sklep, da bi delo in uspeh tega pevca in dirigenta očeval za našo zgodovino s tem, da bi zbral vse gradivo o njem in njegovi dobi v knjigi. In to se je tudi res zgodilo.

Za tekst in podatke sem se obrnil na univerzitetnega profesorja na Kent state university, dr. Edija Gobca, našega rojaka iz Clevelanda, ki je ravnatelj Slovenskega raziskovalnega centra v Ameriki. Dr. Gobec se je z največjim navdušenjem odzval vabilu, začel po vsej Ameriki zbirati podatke o Šublju in to nalogo mojstrsko izvršil.

V knjigi, ki obsega šest poglavij, je podrobno prikazano življenje in delo slovenskega pevca Antona Šublja. Na začetku je opisana družina, iz katere je Šubelj izšel, njegovo rojstvo in splošno šolanje ter prvo igralsko in pevsko udejstvovanje na domačih diletantskih odrih, hkrati pa je predstavljena toplo lepota pevčevega rojstnega kraja. Zatem je orisano Šubljevo pevsko šolanje, udejstvovanje v ljubljanski operi in prvo bivanje v ZDA (1928 do 1929), kjer se je Šubelj najprej zaposlil kot pevec v newyorški katedrali, pel v radiu slovenske pesmi, po širni Ameriki pa prirejal velike koncertne turnee (kot npr. New York, Cleveland, Chicago, San Fran-

Kaj veš o prometu?

18. maja je bilo v Kranju republiško tekmovanje osnovnošolskih učencev v znanju »Kaj veš o prometu?«

Učenci iz ekip Ljubljana I., Ljubljana II., Ljubljana III., Maribor I., Maribor II., Murska

Sobota, Novo mesto, Koper in Kranj so se pomerili v spretnostni in ocenjevalni vožnji ter v odgovorih na vprašanja iz prometnih predpisov.

Med ekipami je zmagal Maribor I. s 135 točkami pred Mur-

ska Sobota s 134, Kranjem s 133, Ljubljano s 130, Novim mestom s 128 točkami in drugimi.

Med posamezniki je bil najboljši Marjan Čuden (Ljubljana III.) 38 točk; drugo in tretje mesto si delita Jože JESE (Kranj) in Franc FRANKO (Murska Sobota) 37 točk; četrtil je bil Bran-

ko POREDOŠ (Murska Sobota) 36 točk in peti Bojan KMECL (Maribor II.) s 35 točkami.

Predstavniki naše šole Franci BALOH, ki je bil v Kamniku drugi, je tokrat dosegel 9. mesto.

Lidija Vereš
Osn. šola V. Perka
Domžale

150 m globoko pod zemljo

(Uspešna raziskovanja domžalskih jamarjev.)

Mesec avgust je bil za domžalske jamarje mesec raziskovanja. Imeli smo tri, v septembru pa še eno raziskovalno akcijo v Majčevi jami. Ta jama je sedaj znana kot najgloblja jama na našem področju. Vhod v jamo je pod Zgornjo Javorščico, približno 80 m od poti Vrhpolje—S. Trojica. Ta jama se razlikuje od ostalih, nam znanih jam, po izredno močnem prepihu. V bližini te jame, na zgornji strani že omenjene poti, je zanimiva tudi odprtina s tako močnim prepihom, ki vleče v jamo, da v bližini navadno ni listja, ker prepih vsega odnese v notranjost.

V Majčevi jami smo bili prvič 1. decembra 1963. Ze takrat smo po močnem vleku sklepali, da sta obe odprti povezani, ali pa, da so v globini večji podzemeljski prostori.

V ljudskem izročilu je ohranjeno, in stari ljudje še sedaj radi pripovedujejo, da je pod Javorščico vse votlo. To pripoved potrjujejo številna brezna, ki se še sedaj pogostoma nanovo odpirajo in jih domačini sproti zasipajo s kamenjem in zemljo. Na Javorščici je sedaj znanih okrog deset večjih jam. Med njimi je najbolj znana Dolga cerkev, ki sta jo že pred več kot 100 leti raziskovala Simon Robič in Ivan Sešek. Robič, kot prirodoslovec, so pred vsem zanimalo jamske živali. Našel je posebno vrsto jamskih hroščev, ki živijo samo v jamah med Domžalami in Moravčami, in se po njem imenujejo robiči.

Povrnimo se k Majčevi jami! Ko človek gleda skromen, majhen, navpičen vhod, stisnjen med velike skale, skozi katerega se jamar s težavo prerije, se mu niti ne sanja, kako velike podzemeljske dvorane so pod njim.

Ko smo se pred leti spustili v to jamo pozimi, smo našli več kot 3 m visoke ledene stebre. Jamo-brezdno smo tudi izmerili. Na dnu, 20 m globoko, smo našli majhno odprtino — špranjo, skozi katero je tako močno pihal zrak, da je odprti plamen acetenke takoj ugasnil. To, sicer neprehodno ožino, so letos poleti razširili z miniranjem domačini iz Javorščice in Vrhpolja. Prodrli so naprej v naslednje brezdno. Najdlje je prišel Slavko Ravnikar z Javorščice. Brez jamarске opreme, navezan na navadno vrvi, se je spustil približno 45 m globlje. Navdušeni domačini so sodelovali nato še pri vseh štirih akcijah domžalskih jamarjev. Nekateri bodo postali člani jamarškega kluba, da bodo raziskovali tudi druge jame. Vse pa smo povabili na prijateljski ogled železne jame na Gorjuši. Jamo si je ogledalo deset povabljen-

Na kratko naj opišem naše akcije v Majčevi jami. Vse štiri akcije smo imeli ob sobotah popoldne. Vsakokrat smo odšli okrog 15. ure, natovorjeni z jamarско opremo, iz Domžal. Kot navdušeni jamarji se nismo prav nič pritoževali nad jamami na Moravški cesti, nasprotno, želeli smo si še globljih, seveda ne na cesti. Zavili smo proti Vrhpolju. Na prvi akciji nas je bilo deset. Franci in Matjaž Brojan, Marjan Slevec, Leon Mežnar, Lojze Stražar, Drago Korošec, Franc Burgar, Dušan Rode, Branko Novak in jaz.

Ob petih popoldne je bilo vse nared za spust v jamo. Odločni, da bomo noč koristno porabili za raziskovanje, smo si nestrpno polnili acetenke z vodo in karbidom. Marsikdo bo dejal, da je zvečer pač bolj prijetno biti v topli postelji, kot pa v umazani jami. Res je, a kaj se hoče. V jami je tema, a strast te nezadržno vleče v globino. Sicer pa je vseeno, če je zunaj noč. Tema je zunaj in znotraj. Svetloba pa je pač potrebna. Vsak jamar mora imeti dve svetilki, eno rezervno. Posebna nepremočljiva obleka pa omogoča, da se lažje prebijajo skozi blato tudi po trebuhu, če je treba. Vsak jamar mora imeti na glavi čelado, da ga varuje pred kamenjem in udarci ob steno. In kakšno je bilo navdušenje? Vsi bi bili radi prvi. Varnost vseh pa je tudi važna. Zato si je prvi navezal najlonko Marjan in se spustil v podzemlje. Brž ko je zapustil polico, se je zazibal nad praznino. Lestvic je hitro zmanjkovalo. Brezdno pa še ni bilo videti konca. Ko smo že skoraj obupali, da bi to noč dosegli dno, smo pripeli še zadnjo preostalo lestvico, in... dosegli dno. Globina 80 m! Od dna brezna nas je vodil ozek, skoraj vodoraven hodnik do novega brezna. Od tod dalje pa zaradi pomanjkanja opreme to noč nismo uspeli priti. Tedaj smo šele imeli priliko občudovati polkrožni sigasti stožec, visok skoraj 10 m, premera 2—3 m, ter čudovite kapnike na stropu rova, ki se je odpiral pred nami. Nepotešeni smo se počasi vrnili na površje v objem topllega gozda, kjer so nas ob tabornem ognju pričakali domačini in naš najstarejši jamar — Burgar.

Na naslednjo akcijo smo vzeli več jamarске opreme. Tedaj smo prodrli v naslednje 20 m globoko brezdno. Prvi se je spustil Stane in po osmih metrih ravnega prehoda zopet prišel do naslednjega še večjega brezna. Globino smo ocenili na najmanj 40 m. Na takšno globino nismo računali, zato nam je lestvic zopet zmanjkalo. Vrnili smo se. Na naslednjo akcijo smo se še bolje pripravili. Sposodili smo si pri ljubljanskih jamarjih 120

metrov lestvic in vrvi. Upali smo, da bomo sedaj le prišli na dno. Prvi se je v neznano brezdno spustil Lojze, za njim pa Franci. Ostali jamarji, ki smo ostali na policah nad brezdni in jih varovali, smo napeto spremljali njuno spuščanje v globino. Toda, smola! Ko je Lojze bil 40 m globoko, je videl, da brezdna že ni konec. Po nekaj metrih pa je obstal pred neprijetno oviro. Lestvice so se pri spuščanju v brezdno zavozljale. Kaj sedaj? Viseč na vrvi jih je moral odpeti in vsako posamič urediti. To je dolgo trajalo in Lojze je bil izmučen do kraja. Brž ko pa je prišel na trdna tla, je bil Franci že ob njem. Vsa navdušena sta pripovedovala o brezdni in o potoku na dnu. Njihov glas je votlo odmeval med stenami. Radovedni smo ju poslušali. Njun glas je prihajal do nas po brezdni navzgor 60 m. Težko smo se sporazumeli, ker je pri njih šumel slap. Tedaj smo zelo pogrešali telefonsko zvezo. Njuno sporočilo, da naj vrvi napnemo, smo nekako razumeli, a kmalu nato je pritisk popustil. Zaskrbelo nas je, kaj se je zgodilo. Na naše klice ni bilo nobenega odgovora. Napejnili smo ušesa, a ujeli smo le šumenje slapa. Kaj je s fanti? Ura je bila ena ponoči. Skok, ki je imel s seboj bencinski kuhalnik, je pripravil posodo za čaj. Šum kuhalnika pa nas je motil, kajti skrb zaradi prijateljev nas je morila. Premalo smo slišali. Kuhalnik je moral umolkneti. Nastala je moreča ti-

šina. Oglasil se je Slavko: »Spustite me v brezdno, da bom videl, kaj je z njima.« Potegnili smo eno vrvi iz brezna in ga navezali. Preden je prišel do polovice brezna, smo vsi veseli zaslišali glasove. Po dolgem in napornem sprehodu po jami sta se v dno brezna vrnili Lojze in Franc. Vsi trije so bili kmalu pri nas. Navdušenju ni hotelo biti konca. Povedala sta, da sta šla ob potoku skoraj 300 m daleč. Zadržala jih je ozka špranja, za katero je zopet šumel slap. Brezdno so izmerili. Globoko je 60 m. Vsa jama skupaj pa 150 m.

Okrog 5. ure zjutraj je prilezel zadnji jamar iz jame. Preden smo pospravili vso opremo, se je popolnoma zdanilo. Okrog 6. ure pa smo bili doma. Toda miru doma nismo imeli. Morila nas je misel, da jame nismo popolnoma premagali. Kajti, na drugi strani 60 m globokega brezna smo opazili v globini teme nov velik rov. Kaj je tam?

Na naslednjo akcijo smo povabili alpiniste. Tone Škarja iz Mengša se je našemu vabilu rad odzval. S seboj pa je pripeljal tudi prijatelja alpinista Metoda. Oba sta bila v znani himalajski odpravi. Tone je plezal, Metod pa varoval. Na ono stran brezna je prišel nepričakovano hitro. Pot ga je vodila vodoravno 80 m, nakar je naletel zopet na brezdno, prek katerega pa zaradi pomanjkanja opreme ni mogel.

Vrnili smo se. Torej, Majčeva jama še ni vsa raziskana. Še vedno smo nemirni in čakamo trenutka, ko bomo zopet v njej in jo spoznali v vsej njeni skrivnostni globini.

Stražar

POPRAVEK

V zadnji številki Občinskega poročevalca je nastala napaka pri poročilu o seji novoizvoljene občinske skupščine. Predzadnji odstavek bi se moral pravilno glasiti: Za poslanca kulturno-prosvetnega zbora je bil z glasovi vseh navzočih odbornikov in članov volilnega telesa izvoljen Jernej LENIČ, za poslanca socialno zdravstvenega zbora pa dr. Miran CELESTINA, ... Bralcem se za to napako opravičujemo.

Uredništvo

GRADITELJI STANOVANJ!

Če ste se odločili, da boste v Vaših prostorih položili parket, se obrnite na KOMUNALNO GOSPODARSTVO MENGEŠ, tel. 72 287.

Položili Vam bomo parket solidno in po zmerni ceni. Lahko tudi sami izberete proizvajalca parketa, npr. LIKO Vrhnika, DIP Karlovac ali drugega.

Zato po parket samo v KOMUNALNO GOSPODARSTVO MENGEŠ.

Republiško priznanje za delo z mladino

„Adam Ravbar“ na Krumperku

Predsedstvo republiške konference ZMS je 28. maja letos podelilo že tradicionalna priznanja dvajsetim mladinskim mentorjem v Sloveniji. Med njimi je bil tudi Marjan Stopar, učitelj na osnovni šoli »Janko Kersnik« z Brda pri Lukovici.

Povabili smo ga na sejo predsedstva ObK ZMS Domžale in mu zastavili nekaj vprašanj.

1. Povejte nam, prosim, kdaj ste pričeli delati z mladino in kakšno je to vaše delo danes?

Sem učitelj in učiteljevo delo je delo z mladino. To pomeni, da sem z mladino pričel delati že takrat, ko sem bil še »uradno« mladinec. Vedno sem skušal biti aktiven. Že kot mladinec sem imel razne funkcije v SZDL, ZK in ZM. Včasih jih je bilo še preveč in so bili zaradi tega tudi rezultati slabši.

Leta 1962 sem za štiri leta pustil delo na šoli in bil občinski funkcionar ZK v Ilirski Bistrici; nisem pa nikoli pretrgal stika z mladino, in sem ji predvsem pomagal ustanoviti mladinski klub. Veste, takrat sem jim lahko pomagal, saj je beseda občinskega funkcionarja veliko pomenila. Sicer pa so vse družbeno-politične organizacije pomagale, ker so bile zainteresirane za klubsko življenje mladih.

Na naši šoli na Brdu sem že tri leta in vsa tri leta sem mentor aktiva ZM. Delo mentorja je v združevanju in spodbujanju k delu, v skrbi, da naloge, ki jih aktiv ZM sprejme, tudi realizira. Za to sem se včasih tudi z ihto zavzemal. Seveda se moraš pri tem približati mladim, jih usmerjati in jih predvsem spodbuditi. Ob vsakem uspehu mladih sem vesel in srečen.

2. Velikokrat slišimo, da mladinska organizacija na šoli ni potrebna. Kako gledate na odnose med pionirsko in mladinsko organizacijo in kaj menite o obstoju mladinskih aktivov na osnovnih šolah?

Moje osebno mnenje o obstoju aktivov ZM na osnovnih šo-

lah je pritrdilno. Če obstaja aktiv ZM na šoli, smatram, da ima osmošolec vsaj eno leto možnost načrtnega in organiziranega dela v ZM. Ta mladinec se tudi aktivno vključuje v druge aktivne po obveznem šolanju, kar dokazuje praktično delo v tereznem aktivu ZM v Lukovici.

3. Ste eden izmed redkih, ki se v naši občini ukvarja z mladino. Zakaj je temu tako? Kaj menite o pomenu mentorstva?

Ni res, da sem eden redkih, ki se ukvarjajo v naši občini z mladino. Pri nas je dosti ljudi, ki se kakor koli ukvarjajo s problemi mladine. Vi ste gotovo mislili predvsem na organizacijsko plat. Naj vam izdam skrivnost: osebno nimam nobenega hobija. Imam pa izpit iz dramatike, iz fizikulture imam naziv prednjak, imam izpit za kino-operatorja, tečaj iz fotografije, v srednji šoli sem plesal v folklornih skupinah, pel v oktetu na učiteljski. Na smučeh pa se ne znajdem. Nikar ne mislite, da vse to sedaj delam z mladino. Človek pa se mora vsaj malo na vsako stvar spoznati, če se hoče mladini približati.

4. Kakšen občutek ste imeli, ko ste zvedeli, da ste med dvajsetimi mentorji v Sloveniji, ki so dobili priznanja republiške konference ZMS za dolgoletno delo z mladino?

Bil sem vesel, čeprav na zunaj tega nisem pokazal. Vesel zato, ker je to priznanje ne samo meni, ampak tudi ostalim tovarišem učiteljem na šoli, priznanje pa tudi vašemu predsedstvu občinske konference ZM, ki je s svojim predlogom konkuriralo drugim, ki so letos izpadli in mojim dragim mladinkam in mladincem, ki jim ob tej priložnosti, ko zapuščajo šolo, želim uspeha, kjer bodo delali in živeli.

Delo mladinskega mentorja ni poklic, ni služba, ni plačano delo.

Delo mladinskega mentorja je veselo, je tisto neopazno delo, ki rodi uspehe pozneje kot si mislimo. Mentorji so ljudje, ki nikoli ne rečejo: nimam časa, mudi se mi, pa kdaj drugič. Ti ljudje vedno najdejo čas za mlade. Vedno si utrgajo trenutke prostega časa in najbrž pri delu z mladimi pravzaprav pozabijo na svoje vsakodnevne težave.

Prav tak je tudi tovariš Marjan Stopar, ki je z večletnim mentorskim delom dosegel velike uspehe pri oblikovanju socialistične osebnosti mladega človeka in mi mu ob tej priložnosti ISKRENO ČESTITAMO!

Predsedstvo OK ZMS
Domžale

Domžalski jamarji organizirajo letos že VII. tradicionalno turistično prireditev »Adam Ravbar« na prostem pred krumperškim gradom, združeno s kulturnim programom. Predstava bo 21. junija ob 19.30, po programu pa bo pred gradom jamarški piknik (igral bo trio Flere). V nedeljo 22. junija se bo piknik nadaljeval pri jamarškem domu na Gorjuši.

Posebnost te vsakoletne prireditve na Krumperku je, da zajema snov za kulturni program iz zgodovine, iz časov turških vpadov.

Opereto, ki jo nekateri obiskovalci že poznajo in opeva narodnega junaka Adama Ravbarja in slovensko vojsko, zlasti pa zmago nad Turki pri Sisku, 22. junija 1593, dopolnjuje letos posebna novost. Medtem ko so lani na tej prireditvi izvajali krstno izvedbo Tomčevega Jani-

čarja, pripravljajo za letošnje obiskovalce krstno izvedbo narodne pesmi »Ravbar« istega skladatelja. Zbor bo vodil Tone Juvan, pri klavirju pa bo Milica Vavpetič. Pri programu bo sodelovalo več kot 100 izvajalcev, člani pevskega zbora, orkestralisti in drugi.

Vsem, ki so podprli našo tradicionalno prireditev, podjetjem, posameznikom in izvajalcem se iskreno zahvaljujemo. Obenem vabimo vse občane, naj si prireditev ogledajo in s tem dajo pogum organizatorjem in izvajalcem za organizacijo podobnih prireditev tudi še za bodoče.

Domžalski jamarji vabijo ljubelejše naravnih podzemeljskih pot, da si ogledajo lani urejene nove prostore Železne jame. Zboljšana je električna razsvetljava ter urejene poti in mostovi.

S. Stražar

Delo in načrti dobskih gasilcev

Po mrtvilu, ki je vladalo v dobskem gasilskem društvu v prejšnjih letih, je bilo že lani opaziti povečano delavnost. Po mnogih naporih je PGD Dob lani kupilo gasilski avto in 105 metrov gumiranih cevi, ki so bile že nujno potrebne, ker so bile stare že vse razpokane in niso več držale vode, tako da z njimi gašenje skoraj ni bilo več mogoče. Denar za nabavo gasilskega avtomobila in cevi so zbrali gasilci sami. Največ so ga dobili, ko so imeli letno gasilsko prireditev, mnogo pa so prispevali vaščani.

Na letošnjem občnem zboru, ki se ga je udeležilo čez sedemdeset članov, pa so sprejeli nov delovni program. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Aleksander Rihtar, za poveljnika pa dolgoletni gasilski delavec Martin Cvetko. Ta dva člana sta tudi najbolj zaslužna, da vse naloge, ki so si jih zadali dobski gasilci na občnem zboru, tudi opravljajo. V letu tik pred osemdesetletno obstoja PGD Dob so člani sklenili, da bodo obnovili in nadzidali gasilski dom. Največ dela pri obnovi doma bodo naredili gasilci sami. Izdelani so že vsi načrti, pa tudi druga pripravljalna dela dobro napredujejo. Gasilci so že posekali ves les, ki bo potreben za gradnjo in ostrešje gasilskega doma. Les so podarili kmetje in

gozdna uprava. Gasilci so sklenili, da bodo sami navozili pesek, imajo pa že tudi večino betonskega železa, ki so ga dobili od kolektiva Papirnice Količevo.

Člani PGD Dob pa ne skrbijo samo za obnovo gasilskega doma, ampak tudi za to, da bodo imeli dobro izvežbane gasilce, če bo treba pogasiti kakšen požar ali pa pomagati pri elementarni nesreči. Sestavili so pet desetih in sicer po dve članski in pionirski ter eno mladinsko. Te desetine se pripravljajo za razna gasilska tekmovanja. Vse desetine imajo večkrat tedensko vaje in vidno napredujejo. Za redno vadbo je najbolj zaslužen podpoveljnik Ciril Zupanc.

Gasilci so 2. 5. 1969 naredili nad 200 prostovoljnih ur pri odvozu smeti poleg dobskega pokopališča. Zato bodo dobili nekaj denarja, da bodo pionirjem — gasilcem kupili potrebno opremo.

Upamo, da bodo gasilci opravili vse naloge, ki so jih sprejeli na letošnjem občnem zboru in še pozneje na sestankih. Tako bodo drugo leto, ko praznujejo osemdesetletnico, ki bo združena s proslavo 750-letnice obstoja Doba, ki jo bodo prav tako organizirali gasilci, lahko s ponosom gledali na opravljeno delo.

G. J.

ZAHVALA

Ob prometni nesreči mojega moža, Slavka Rosulnika, se upravi podjetja TOKO in celotnemu kolektivu najlepše zahvaljujem za vso izkazano pozornost, ki mi je dajala moč, da sem v najtežjih časih lahko zdržala. Vsem še enkrat tisočera hvala.

Ani Rosulnik

Kino amaterji zelo aktivni

Foto in kino amaterstvo je lep in zanimiv hobby, ki je v zadnjih nekaj letih osvojili že precej ljudi. Mnogim sicer pomeni fotoaparati le sredstvo za polnjenje družinskega albuma in kino kamera le za snemanje družinskih idil. Kogar pa fotografija in zlasti film, s svojimi širokimi možnostmi izražanja osvoji, mu postane tisto, kar pomeni drugim udejstvovanje pri amaterskem gledališču, pevskemu zboru itd., postane mu aktivno kulturno-prosvetno izživljanje. Če pa se s filmom in fotografijo organizirano ukvarja tudi mladina, je to zanjo lahko odlično vzgojno sredstvo. »Film je sinteza mnogih umetnosti«, je dejal nek filmski teoretik. Da je to res, vemo tudi amaterji. Film je namreč treba opremiti tudi s primerno glasbeno spremljavo in govorico slik dopolniti s komentarjem in lepem knjižnem jeziku. Po drugi strani je film tudi odlično sredstvo za ohranitev živih dokumentov časa, ljudi in dogodkov.

Ljudje po svetu, pa tudi pri nas so spoznali vrednost filma kot modernega dokumentarnega, izraznega in vzgojnega sredstva, zato zadnje čase rastejo, zlasti v večjih krajih, amaterski kino klubi kot gobe po dežju. Tudi v naši občini smo spoznali, da je treba številne amaterje organizirati in s tem združiti vse objektivne in subjektivne možnosti za razmah tudi te moderne kulturno-prosvetne in tehnične panoge, ki naj številnim občanom in zlasti mladini nudi obilo veselja, kulturnega užitka ter v njih goji potrebo po estetskem in umetniškem izražanju s pomočjo filma.

V letu 1967 je bil na pobudo tajnika ZKPO tovariša Zajca in nekaterih prizadevnih kino amaterjev ustanovljen Kino klub Domžale, v Radomljah pa je že pred tem dokaj marljivo in uspešno delovala večja skupina foto in kino amaterjev. V pogledu kvalitete je zelo uspešno delovala tudi foto sekcija Planinskega društva Mengeš. Kino klub Domžale naj bi vse to dejavnost povezal v en klub. Zaradi odhoda nekaterih najboljših v inozemstvo in zaradi neresnosti številnih drugih članov mladega kluba, koristna pobuda žal ni uspela. Kljub temu je bilo v vsem tem času do danes posnetih precej uspešnih filmov. Dejavnost torej kljub šibkosti organizacije ni prenehala

in tudi želja po dobri organiziranosti je bila še vedno živa.

Na pobudo amaterjev iz Radomelj je bil dne 27. januarja letos na občnem zboru ustanovljen foto-kino klub z nazivom MAVRICA. Sedež kluba je v kulturnem domu v Radomljah, združuje pa številne foto in kino amaterje iz Domžal, Mengeš, Radomelj in iz drugih krajev vsega nekaj nad 30 članov.

Z vsemi močmi si prizadevamo dati mlademu klubu čim boljše organizacijo, pri tem pa imamo tudi težave, bodisi zaradi nekaterih neresnih članov in celo odgovornih funkcionarjev, ki jim do izpolnjevanja dolžnosti, kar bi bilo važno prav zdaj, v začetku, bodisi zaradi pomanjkljive in deloma že zastarele opreme in pomanjkanja sredstev. Upamo, da bomo vse te težave uspešno premagali, posebno če bomo od družbe prejeli materialno in moralno pomoč. Ta pomoč bi nam bila najbolj potrebna prav letos, ko bomo skušali obnoviti pomanjkljivo in zastarelo opremo in preiti od navadne 8mm na nove SUPER 8mm tehniko, ki vedno bolj izpodriva staro.

Javnost želimo opozoriti na naše tudi za družbo koristno delovanje. Za primer naj navedem kino kroniko, ki jo že snemamo in ki jo nameravamo še izpopolniti. V njej bomo dokumentirali in ohranili vse važnejše gospodarske, politične, kulturne, športne in druge dogodke iz naše občine. Priporočamo pa se tudi delovnim organizacijam, da nas povabijo posneti njihove pomembnejše dogodke, bodisi za njihov arhiv ali pa za uvrstitve v kinokroniko, ki jo bomo od časa do časa tudi prikazovali v raznih krajih naše občine.

Na koncu vabim vse tiste občane obeh spolov, ki ali posedujejo foto ali kino kamere ali pa imajo veselje in zanimanje za fotografijo in film, da se nam pridružijo. Pogoj za članstvo v klubu pa ni kamera ali fotoaparati, bolj važno je, da vsak prinese s seboj resnično veselje in voljo do dela. Rabimo pa tudi dobre risarje, igralce, in sploh ljudi, ki imajo smisel za kakršnokoli kulturno in družabno dejavnost ter veselje do sodelovanja. Ne želimo pa nedelavnih in neresnih članov, takih namreč že nekaj imamo, kajti ti delo kluba samo ovirajo.

Janez Kosmač

Devetnajstič po vrsti so pevski zbori I. osnovne šole iz Domžal in njenih podružničnih šol iz Jarš in Ihana priredili na predvečer rojstnega dne predsednika TITA na šolskem dvorišču pevski koncert, na katerem je v petih zborih nastopilo preko 600 pevcev. Ta koncert je postal res že tradicionalen v pravem pomenu besede, saj je to ena najbolj obiskanih kulturnih prireditelj v občini. Letos je bilo zanjo prodanih 936 vstopnic. Tako glasovno kot po množičnosti lahko letos ugotovimo pri vseh zborih viden napredek, posebno pa še pri množičnem zboru, kjer poje večina učencev višjih razredov ob spremljavi orkestra domžalske glasbene šole množične pesmi naših sodobnih skladateljev. Mladinski in množični zbor je letos vodil Stane Habe

Foto-kino klub MAVRICA, o katerega delu poročamo na drugem mestu v tej številki, je priredil za svoje člane dvomesečni tečaj o fotografiranju in snemalni tehniki za črno belo in barvno snemanje. Tečaj te prizadevne in delovne organizacije Ljudske tehnike je bil v Kulturnem domu v Radomljah.

Stroji so že skopali jamo za temelje novega stanovanjskega bloka nasproti I. osnovne šole v Domžalah. Ob izgradnji tega kompleksa bo zapolnjena ena od praznin v središču Domžal, kjer bi bilo želeli, da bi gradnja stanovanj za trg hitreje napredovala, center Domžal pa dobil sodobnejšo, t.j. bolj mestno obliko.

OBČINSKI POROČEVALEC LAHKO DOBIVATE TUDI PO
POSTI. NAROČILNICO POŠLJITE DELAVSKI UNIVERZI
DOMŽALE

Jože Žebovec - Lipko

Rodil se je 28. februarja 1920 v vasi Rudnik pri Radomljah. Ze s petim letom je odšel od doma v Kamnik, kjer se je kasneje tudi izučil za mizarja. Kot otrok malega kmeta je čutil vso trdoto takratnega življenja. Čeprav je moral že zgodaj v svet, je bil vseeno trdno povezan na svoj dom.

Ze v letu 1941 se je priključil osvobodilnemu gibanju, v marcu 1943 pa je vstopil kot borec v Kamniški bataljon. Kasneje je bil v Šlandrove brigadi. Lipko je bil eden tistih mladih revolucionarnih fantov, ki je znal izvršiti vsako nalogo, od obveščevalca do mitraljezca in ko-

mandirja. Bil je zelo živahen in s svojim izrazitim smislom za šalo je vlival dobro razpoloženje v srca vseh, ki so bili okrog njega.

Medtem ko je bil v partizanih, so njegov dom Nemci požgali, mater in sestro pa izselili. Konec vojne je dočakal edini od svojih bratov — trije so padli v borbi za svobodo.

Tudi po vojni je bil med prvimi, ki so nudili pomoč požganim vasem. Deloval je na okrajnem ljudskem odboru v Kamniku, nato pa v Opekarni v Radomljah. Vojna in hude ozebljine so mu pustile boleče posledice. Vse bolj se je odmikal od stvarnega sveta in iskal utehe v spominih na preteklost in osvobodilni boj.

Slovo od Lipkota in njegova zadnja pot pa ni bila samo žalovanje za dobrim bojnim tovarišem, čeprav je bilo mnogokatero oko rošno. To slovo je bilo tudi izraz solidarnosti in tovariškega čuta vseh preživelih borcev Šlandrove brigade in Kamniškega bataljona. Od vseh strani in z vseh krajev so prihitali, da počastijo njegov spomin. Sedemnajst praporov se je nagnilo nad njegov odprti grob.

Z Lipkotom je odšel iz naših vrst junaški borec in skromen delavec, dober tovariš.

Slava mu!

M. I.

Mladinski odsek Planinskega društva v Domžalah oživiljen

Na letošnjem rednem letnem občnem zboru Planinskega društva je bilo sklenjeno, da se oživi mladinski odsek, ki naj ima tudi določeni program. Že na prvi redni seji, je dobil Mladinski odsek posebno močno vodstvo, v katerem so tudi zastopniki domžalskih osnovnih šol in tabornikov, na drugi redni seji, ki je bila sklicana na Veliki planini pa je tekla razprava predvsem o programu dela tega odseka. Sklenjeno je bilo, da bo odsek organiziral predavanja v lastni režiji ali ob sodelovanju z Delavsko univerzo, izlete v planinski svet pa bodo vodili planinci, ki bodo mladino seznanjali z gorami in jo tudi praktično navajali na varstvo narave. Taborniki bi sestavljali programe izletov, ki bi bili seveda prilagojeni za vse mladince, tj. tudi za tiste, ki niso pri tabornikih. Dalje bi mladinci sodelovali tudi pri markacistih, ki bi jih uvajali v planinska in gorska pota in njihovo markiranje.

Na tretji redni seji je društvo prevzelo dve diplomii PZS za tekovanje mladincev v slalomu na Kamniškem sedlu 27. aprila 1969 in sicer za ekipo mladincev PD Domžale za doseženo III. mesto s časom

3.06,0 in za Milana Vidmarja za IV. mesto s časom 2.31,6. To tekovanje je bilo že v okviru dogovorjenega sodelovanja med planinci in smučarji in ga je naše društvo tudi podprlo.

PZS vabi mladinske vodnike na zbor v Vratih, člane planinskih društev pa v šolo za inštruktorja mladinskih vodnikov, saj so ti potrebni v vedno večjem številu, kakor narašča množični obisk mladine v planinah. Na tej seji je bil obnovljen tudi alpinistični odsek, v katerem se člani že vadijo v plezalni tehniki.

Na zadnjih dveh sejah je upravni odbor sicer razpravljal tudi o popravilu tovorne žičnice, ki ima več nosilnih stolpov podrtih. Težko je dobiti delavce za to delo in društvo mora drago plačevati prevoz hrane in drugega materiala po žičnici za osebni promet in potem z živinsko vprego do Doma, kakor tudi ljudi, ki na hrbtih prenašajo tovor. Zato je usposobitev tovorne žičnice življenjskega pomena za društvo.

Na zadnji, tretji seji, ki je bila 3. junija, je bila določena tudi delegacija PD Domžale za udeležbo pri otvoritvi prve slovenske planinske kočice nad Arihovo pečjo na Bleščiči planini pod Kepo na Koroškem, lasti SPD Celovec. Za to gradnjo je prispevalo tudi naše društvo. Slovensna otvoritev kočice je bila 8. junija letos.

A. S.

Izkopavanja v Babji jami

O najdbi bivališča ledenodobnega lovca v Babji jami na Gorjuši pri Domžalah smo že pisali. Babja jama leži približno 200 m vzhodno od jamarskega doma in 100 m južno od vhoda v Železno jamo. Obe jami pa se pod zemljo združita. Vse kaže, da sta bili obe jami en sam objekt, prehode pa je zaprta ilovica in siga.

Posebnost Babje jame kot kraškega objekta je v tem, da ima dva vhoda oz. izhoda, kar je edinstven primer. V jami so vidni sledovi nekdanjega Pannonskega morja. Svoje nenavadno ime je jama dobila po neki ženski, ki je v njej preminila. Poleg tega pa ni izključeno, da se je jame to ime prijelo v času turških spopadov. Kajti v ustnem izročilu se je do današnjih dni ohranilo, da so se v njej skrivali starčki, otroci in ženske pred Turki. Sem so pred Turki skrivali tudi živila — predvsem žito.

Pisali smo, da so domžalski jamarji že lani v začetku leta s prostovoljnimi delom kopali poskusni kop — sondo — pred vhomom v jamo ob navzočnosti arheologa dr. Franca Osoleta z ljubljanske univerze. Njihov trud je bil bogato nagrajen 27. maja, ko so našli 1,6 m globoko

pod velikimi apnenčastimi bloki kosti alpskega svizca, bobra, losa in drugih vrst pragoveda, oglje — ostanke kurišča in kameno rezilo — artefakt, delo človeških rok.

Ker je dalo lansko sondiranje zelo pozitivne rezultate in je bila hkrati potrjena domneva dr. Franca Osoleta, da bi se v jami utegnili zadrževati ledenodobni lovec, je dala Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo milijon S din, da je bilo z raziskovanjem mogoče nadaljevati. V počitnicah, od 8. julija do 8. avgusta lani, je skupina sedmih študentov ob navzočnosti dr. Osoleta in asistentke sistematično izkopavala v Babji jami oziroma pred jamo.

V predjamskem prostoru so študentje kopali jamo v obliki velike sonde 3 x 4 m ter dosegli globino 4 m. V prvi kulturni plasti so našli kosti — ostanke živali, ki so pripadale isti vrsti živali kot one lani pri poskusnem kopu. Domžalski jamarji so sodelovali tudi pri letošnjih izkopavanjih in sicer so razširili vhodni del predjamskega prostora.

Vse najdene kosti so po dolgem razklane. Iz tega se more sklepati, da jih je razklal člo-

vek — ledenodobni lovec, da je mozeg pojedel.

Našli so precej oglja, ki pa še ni raziskano. Rezultati bodo vsekakor zanimivi, saj bodo dali vrsto odgovorov na vprašanja v zvezi z novimi najdiščem. Predvsem pa bodo ostanke oglja odgovorili na vprašanje, kakšno rastlinstvo je uspevalo tedaj v bližini jame.

Število artefaktov — kamenih rezil — ki jih je 25, se dr. Osoletu ne zdi veliko. Pričakoval je več. Vsi sodijo v starejšo kameno dobo, nekako 15.000 let pred našim štetjem. Najdba kaže veliko inačič z najdbami na Krasu, kar da slutiti, da je bila Slovenija tedaj razmeroma gosto naseljena. Najdba je zanimiva tudi zato, ker je prva te vrste v Ljubljanski kotlini in je najbližja Ljubljani. Z deli v Babji jami so arheologi prenehali, ker je zmanjkalo denarja, ni pa še v celoti raziskana. Poleg tega je na tem področju še več podobnih jam, ki bi jih bilo treba raziskati, ker vzbujajo sum, da skrivajo v notranosti še mnogo skrivnosti davne preteklosti.

Najdbe je dr. Osole skupaj z natančnimi načrti o legi kosti in rezil odnesel na ljubljansko univerzo, kjer bodo shranjene

ZAKLJUČNA PRIREDITEV NA II. OSNOVNI ŠOLI V DOMŽALAH

V torek, 11. t. m. so imeli tudi učenci osnovne šole Vencija Perka zaključno prireditev. Ob prepolni kino dvorani so se zvrstili pevci in deklamatorji, v prikupnih prizorčkih pa so prikazali tudi delček vsakodnevnega šolskega življenja.

Pri vsej tej prireditvi so imeli učenci predvsem eno misel: zahvaliti se starešm za njihov trud in zazeleti jim prijetne počitnice.

Starši in gostje so z obiskom dokazali, da na take prireditve radi prihajajo in jih hvaležno sprejemajo.

J. L.

in na razpolago za nadaljnje raziskave.

Največ zaslug za to, da je Babja jama postala znana v svetu, da je postala 24. postojanka pračloveka v Sloveniji, ima dr. Franc Osole.

S. Stražar

Razstava tehničnih in likovnih izdelkov na I. osnovni šoli

V nedeljo, 15. junija je bila v prostorih I. osnovne šole v Domžalah razstava tehničnih in likovnih izdelkov, ki jo učenci prirejajo vsako leto ob zaključku pouka. V šestih velikih učilnicah so učenci razstavili veliko število izdelkov, napravljenih pri tehničnem pouku, gospodinjstvu in likovnem pouku. Z njimi so dokazali, da je zanimanje za tehniko pri mladini čedalje večje. S področja elektronike so razstavljali detektorje, robote in tranzistorje, s področja elektrike elektromotorje, merilne instrumente, posebno ampermetre, s področja gospodinjstva različne modele gospodinjskih strojev, kot so sesalci za prah, mešalci itd. dalje smo videli na razstavi veliko število modelov avtomobilov, čolnov, jadrnic in drugih izdelkov. Tudi fotokrožek je prikazal uspehe svojega dela s fotografijami in fotografijami za šolsko kroniko. SV likovnem delu razstave je bilo prikazanih veliko število

izdelkov v raznih tehnikah, pravič letos pa so bili razstavljeni tudi izdelki, napravljeni pri gospodinjstvem pouku in prav s tega področja so mnogi izdelki pritegnili posebno pozornost obiskovalcev, ki jih je bilo zelo veliko.

Vsakoletna razstava na tej šoli je nekaka revija dela in uspehov pedagogov s področja ročnih spretnosti in pa prizadevnosti, ki jo prav na tem področju najdemo pri številnih učencih, posebno pri tistih, ki so usmerjeni bolj v praktično smer. Napredek smo letos opazili posebno pri izdelkih tehničnega pouka, kjer je bila večina modelov napravljena tako, da so učenci lahko prikazovali, kako delujejo, ter pri gospodinjstvu. Razstavljeni predmeti so vzbujali največjo pozornost pri mladih obiskovalcih, katerim je bila razstava v precejšnji meri tudi namenjena.

M. B.

USPELA TELOVADNA AKADEMIJA

Ob koncu šolskega leta so učenci I. osnovne šole nastopili na zaključnem večeru, kjer so prikazali uspehe celoletnega dela na telesnovzgojnem področju. Akademijo, ki je bila 11. t.m., si je ogledalo veliko število staršev in povabljenih, ki so celotni program, ki je obsegal enajst točk, spremljali z velikim zanimanjem in dajali izvalcem spontano priznanje.

Na tej reviji splošne telesne vadbe, ki ga je prizadevno pripravila telesnovzgojna učiteljica Ela Koširjeva, so nastopili učenci prvih in drugih razredov z otroškimi igrami pod vodstvom svojih tovarišic, ostali razredi pa so prikazali že kar visoko

znanje obvladavanja prostih vaj ločeno v ženskih in moških oddelkih. Parterne vaje in športne igre, ki so dopolnjevale in popestrile celotni program pa so nam znova potrdile, da imamo med mladino dovolj sposobnih telovadcev, ki so si v osnovni šoli pridobili tiste elemente telesne kulture, da se bodo na tem področju lahko naprej razvijali.

Nastop je pokazal, da je mladine, ki goji telovadbo ne samo zato, ker jo mora veliko, ter da imamo v Domžalah zaledje, na katerem smemo graditi lepše perspektive za razvoj splošne telesne vzgoje.

M. B.

Zaskrbljujoči rezultati domžalskih košarkarjev

Domžalski košarkarji so letos že drugo leto v zveznem tekmovalstvu košarkarske lige — v II. zahodni ligi. Rezultati, ki so jih v dosedanjih šestih kolid dosegli, so zadovoljivi, vendar zaskrbljujoči. Štiri tekme so bile izgubljene — vsaka s precej veliko razliko, medtem ko so Domžalčani dve tekmi na svojem igrišču odločili z minimal-

no prednostjo v svojo korist.

Ne maramo biti pesimisti, vendar je potrebno ob začetku tekmovalstva reči, da bo le največja borbenost vseh igralcev doma in na tujem zagotovila zadovoljivo uvrstitev na prvenstveni lestvici.

Po šestem kolu so domžalčani med 12. ekipami na 8. mestu.

M. Brojan

V organizaciji Delavske univerze se je pred štirimi leti pričel pouk v oddelku Ekonomske srednje šole, nad katerim je imela nadzor ljubljanska ekonomska srednja šola, od koder je prihajal v Domžale tudi del predavateljev. Letos, prve dni junija se je na tem oddelku pouk končal in kandidati bodo na ESS v Ljubljani opravljali maturo. Kandidati, ki so bili vsi v delovnem razmerju, so pokazali ogromno dobre volje in prizadevnosti in tisti, ki so vzdržali do konca tudi takšen obseg znanja, da bodo brez strahu lahko opravljali maturo skupno z rednimi študenti.

Maja letos je prizadevni kolektiv trgovskega podjetja Napredek slavil še eno pomembno zmago. Pri klavnici v Študi so odprli nov, z modernimi stroji opremljen oddelek za predelavo mesa v mesne izdelke, katerega kapaciteta je tolikšna, da bodo lahko pokrivala potrebe celotne občine in precejšen del plasirali tudi zunaj občinskih meja. Kvaliteta prikazanih izdelkov je bila prvovrstna, novi izdelki tega obrata pa si bodo zaradi izredne kvalitete tudi osvojili širok krog odjemalcev. Novi objekt je odprl predsednik obč. skupšč. Albin Klemenc.

Turistično društvo Domžale je že dolgo želelo organizirati tudi v Domžalah prireditve, ki bi bila spektakularna, ki bi zajemala snov iz polpretekla zgodovine kraja in ki bi bila taka, da bi postala tradicionalna, t.j. da bi jo vsako leto v le delno spremenjeni obliki ponavljali. In tako je nastala opereta: Oj ta slavniki domžalski, za katero je tekst napisal Andrej Zajc, glasbo pa skladatelj Janko Gregorc. Opereta je bila prvič predvajana v soboto, 7. junija 1969 in občinstvo jo je v polno zasedeni domžalski hali toplo sprejelo.

IZ LUKOVICE

Mesec maj je potekel v duhu športnih tekmovanj. V raznih panogah je tekmovalo 370 mladink in mladincev občine Domžale.

V soboto 31. maja, na zadnji dan v mesecu mladosti je bil shod mladine na Brdu. Grupa za kulturo pri OK ZMS Domžale je ob sodelovanju mladinskega aktiva osnovne šole »Janko Kersnik« Brdo pripravila prijeten kulturni program.

Podelili so tudi diplome za dosežena prva tri mesta v vsaki športni panogi. Najdelavnejši mladinci in mladinke, tovarniški in terenski aktivni so dobili priznanje za svoje delo.

Po kulturnem programu sta za razvedrilo poskrbela dva ansambla.

Turistično društvo Brdo-Lukovica je na svoji redni letni konferenci 1. VI. 1969 sprejelo program za nadaljnje delo. Soglasno je bil za predsednika izvoljen Franc Košenina, podpredsedniško mesto pa je prevzel Franc Pavšek.

Delovno vzdušje na konferenci je osvetlilo mnoge probleme same organizacije in Lukovice kot kraja.

Letos slavijo turistični delavci in drugi občani 10-letnico Rokovnjaškega tabora. Prireditelj naj bi po prvotnih zamislih bila 4., 5. in 6. julija 1969. Podelili bodo priznanja najzaslužnejšim delavcem, ki so pripomogli, da se je iz prvotnega majhnega obsega (prvotno imenovan piknik) razrasla v prireditelj, ki ohranja tradicije zgodovinskih dogodkov. Nedvomno je to sedaj vsakoletni dogodek, ki opravičuje svoje mesto v kulturnem koledarju Slovenije.

Mirko Čokan

IZ MORAVČ

Pokopališče obnavljajo

V Moravčah so začeli temeljito obnavljati ograjo pokopališča in urejati okolico. Tudi obliko zidu so spremenili tako, da bo sedaj stopničaste izvedbe. Vsekakor bo temeljita obnova pokopališča prispevala svoj delež k estetskemu videzu kraja.

Zelenice pred Partizanskim domom

Pred patrizanskim domom v Moravčah bodo uredili zelenice in cvetlične grede. V ta namen so že delno uredili okolico Partizanskega doma, ki dobiva iz dneva v dan prijetnejši videz.

Sneg je napravil veliko škodo

Konec maja je zapadlo veliko snega. Škoda na posevkih je bi-

la velika, saj je rž in soržica povsem polegla. Kmetje so jo pokosili in svežo pokrmili živini. Tudi trava je ponekod tako polegla, da jo je bilo treba takoj pokositi. Zaradi izruvanih dreves in polomljenih vej pa se bo škoda v sadovnjakih poznala še nekaj let.

Park je lepo urejen

Turistično društvo v Moravčah že vrsto let lepo skrbi za cvetlične nasade in park v vasi. Posebno nego in skrb posveča urejanju parka sredi vasi, kjer je tudi spomenik padlim.

Debelokožci

Ze vse leto se občani Peč pritožujejo nad slabo kvaliteto električnega toka. Ze nekajkrat so prosili odgovorne, naj vendar nekaj ukrenejo — toda vedno brez uspeha. Izgleda, da občani niso vredni niti odgovora. Zadnje čase pa so občani le pogruhtali, da so podjetja za razdeljevanje električnega toka pravi debelokožci in se zato ne splašajo vanje nič več drezati.

Namestili na poštno predačo

V mnogih odročnih krajih v Moravški dolini so se pojavili na pročelju nekaterih hiš rumeni zobjčki. PTT služba je pred kratkim montirala posebne skrinjice — poštno predačo. Občani, ki so izven dostavnega območja, bodo tu lahko dvigali časopise in drugo pošto.

Nezaželeno razstava

V moravškem parku je nekdo že pred poldrugim letom razstavil veliko pločevinasto spako, ki je še najbolj podobna gosenci. Ker je dokaj žalosten pogled na to železno pošast, naj jo lastnik razstavi na drugem, bolj primernem kraju.

IZ DOMŽAL

14. maja je po kratki bolezni v 56. letu umrl Andi Ravnikar. V mladih letih je delal v očetovi delavnici slamnike, večino povojnih let je bil pa voznik. Menda ni bilo Domžalčana in okoličana, da bi mu ne pripeljal drv in žaganja, ali mu naredil kakšne druge usluge. Kako je bil priljubljen, je pokazal pogreb, kakršnega v Domžalah skoraj še ni bilo.

Pred dnevi je na nepreglednem ovinku, prav pred domačo hišo, prišel pod kolesa avtobusa 78-letni Jože Škrlep. Bil je na mestu mrtev. Prav bi bilo, da bi prometni organi poskrbeli za to, da bi bila vidljivost na tem nepreglednem ovinku urejena tako, da ne bi prišlo do ponovnih nesreč, ki jih je bilo tu pred kratkim že več.

T. R.

Obisk za Titov rojstni dan

Mladinci in pionirji mengeške osnovne in glasbene šole so za Titov 77. rojstni dan spet obiskali in nam priredili nadvse pester in prisrčen program z nagovorom mladinke Jožice Komatar, petjem in recitacijami, oskrbovanka doma pa je tudi imela recitacijo in govor. Titu, ki je 25. maja praznoval svoj 77. rojstni dan, vsi oskrbovanci in člani delovnega kolektiva tukajšnjega Doma počitka pošiljamo tople pozdrave z željo, da bi nam še dolgo živel in nas vodil k novim zmagam.

Ob zaključku programa se je izvajalcem zahvalil ravnatelj Franc Sink in jim zaželel, da bi s kar se da najboljšimi učnimi uspehi končali šolsko leto.

LEP IZLET

V torek 27. maja pa smo bili na izletu. Obiskali smo Bohinj,

vmes pa smo se ustavili tudi na Bledu. Po prihodu v Bohinj smo se peljali z žičnico na Vogel. Skoraj vsi, kar nas je bilo, smo se prvič peljali in seveda nas je bilo kar malo strah. Razgled z Vogla pa nam je strah stotero poplačal. Lepota, ki smo jo doživeli, se ne da popisati. Celo s snegom smo se lahko kepali. Po malici, ki smo jo imeli s seboj, smo se vrnili v dolino in šli prav do izvira Savice. V hotelu Mladinski dom smo imeli kosilo. Na povratku smo se ustavili pri Šobčevem bazarju in na letališču Brnik ter srečno prispeli domov. Bili smo vsi dobro razpoloženi, med vožnjo smo tudi prepevali.

Za lep izlet se zahvaljujemo upravi in delovnemu kolektivu Doma, kakor tudi šoferju avtobusa.

Anica Pavlič

REVIIJA PEVSKIH ZBOROV

Tradicionalna revija otroških in mladinskih pevskih zborov šol domžalske občine je bila letos 9. junija ob 18.15 v domžalski hali. Na prireditvi je sodelovalo 8 otroških pevskih zborov, v katerih poje 440 pevcev in 7 mladinskih pevskih zborov s 560 mladimi pevci.

Izbor pesmi je bil tak, da je bilo mlade pevce prav prijetno poslušati. Vrstile so se narodne pesmi, razne pesmi naših in tujih skladateljev, prvič smo na reviji poslušali tudi črnsko duhovno pesem in Galusovo »Glejte, kako umira pravični«.

Za vse nastopajoče pevske zборе lahko ugotovimo, da vključujejo veliko mladih ljubiteljev petja, da kvaliteta stalno raste in da so vsi pevski zbori pokazali dostojno disciplino. Zato gre vse priznanje pevovodjem in pevcem, ki so za tak uspeh vložili mnogo truda.

Letošnja revija je bila prvičkrat v tej novi dvorani. To je sicer primeren prostor tudi za take prireditve, vendar bi bilo nujno urediti ustrezno dekoracijo in razsvetljava, kar bi ti-soč mladih pevcev prav gotovo zaslužilo in bi tudi močno vplivalo na disciplino in celotno vzdušje v dvorani. Na takih prireditvah so nezaželeni obiskovalci, ki pridejo v dvorano zato, da delajo nered, motijo gledalce in nastopajoče in si na taki kvalitetni prireditvi krajsajo čas z navijanjem tranzistorjev. Kaj ni škoda, da jih motijo pevci?

Ob zaključku bi vsem pevskim zborom lahko samo čestitali, zborovodjem izrekli vse priznanje, organizacijske pomankljivosti pa naj bodo izkušnja za revijo v prihodnjem letu.

J. L.

Krave so prekinile delo

Kot povsod po svetu se tudi v Moravčah krave ženijo. Svatbo pa lahko uprizarjajo le s Sivcem, ki ne dovoli nobenemu tekmeču, da bi vtaknil nos v njegove poročne obrede in mu delal konkurenco.

Nekaj časa so bile krave zadovoljne, saj je bil tak ukaz in niso si mogle ne znale pomagati. Sčasoma pa so si zaželele Simentalčka. Vzdihovati so začele po »starih, dobrih časih«, ko so si ženske lahko izbirale same in imele naraščaj takšen, kot so si ga same želele. Sivčeka so se naveličale, ker se je pokazalo, da so njegovi otroci malopridni in neradi ubogajo ter se ne razvijajo tako, kot bi matere želele.

Pa so nekoč sanjale, da so se zbrale na sestanku, postavile zahtevo, napisale resolucijo, da hočejo odslej same izbirati ženina. No, in kot se pogosto zgodijo, njihovih zahtev ni nihče jemal resno in jih tudi nihče ni hotel poslušati, zato so neveste s štrajkom (oprostite: s prekinitvijo dela) pokazale svoje zahteve.

In nekoč so sanjale, da je tudi v Moravško dolino prišel še en ženin — na njihovo veliko veselje — in spoznale so, da jih je obiskal sam gospod Simentalec.

Zal, so bile to le sanje. Ali se bodo te sanje morda tudi kdaj uresničile?

Ante Petelin

Obrt v našem gospodarstvu ter njen nadaljni razvoj

Iz referata na zadnjem kongresu ZKS

V družbeni obrti, kot eni od panog gospodarstva, je po statističnih podatkih v SR Sloveniji poslovalo na dan 31. marca 1967 584 delovnih organizacij, v katerih je bilo zaposlenih 29.508 delavcev, ki so ustvarili v tem letu eno milijardo 683 milijonov N din celotnega dohodka. Če k temu prištejemo še 12.444 zasebnih delavnic, pri katerih je bilo zaposlenih 7448 delavcev, je zasebna obrt zaposlovala skupaj z lastniki delavnic 19.893 delavcev. Vseh zaposlenih v družbeni in zasebni obrti je bilo 49.400 delavcev. To pa predstavlja približno 10 odstotkov vseh zaposlenih v republiki Sloveniji. Finančnih podatkov za zasebni sektor ni, vendar podatki o zaposlenosti v obeh sektorjih povedo, da je obrt važna panoga našega gospodarstva. Priznati pa je treba, da se je obrt do sedaj razvijala stihijno, brez razvojnih programov in po trenutni tržni konjunkturi. Današnje stanje poslovnih sredstev v družbeni obrti je skrajno neugodno. Glede na število zaposlenih bi morala znašati vrednost osnovnih sredstev v obrtnih organizacijah po izdelani analizi gospodarske zbornice približno eno milijardo 700 milijonov N din. Dejanska osnovna sredstva, s katerimi gospodarji družbena obrt, pa znašajo komaj 1/7 potrebnih osnovnih sredstev, oziroma 256 milijonov N din. Celotna struktura poslovnih sredstev družbene obrti ne ustreza. Osnovna sredstva predstavljajo (skupno s krediti za osnovna sredstva) v skupnih poslovnih sredstvih le 45 odstotkov, kar dokazuje, da so mnoge obrtne delovne organizacije opremljene samo s klasičnim rokodelskim orodjem, čeprav tehnični ter tehnološki razvoj danes tudi v obrti zahteva sodobne stroje, opremo in naprave, če se hoče obrt uspešno obdržati v sedanjih ekonomskih pogojih.

Da obrt razpolaga z nezadostnimi sredstvi, nam pove tudi podatek, da na enega zaposlenega delavca odpade le 8.818 N din povprečnih osnovnih sredstev, v povprečju celotnega gospodarstva pa 38.351 N din. Razpon je tu zelo velik in so zato tudi ekonomski efekti ob enako vloženem živem delu v obrti nižji kot v ostalih gospodarskih panogah.

Dejstvo, da v družbeni obrti predstavljajo vsi krediti (za osnovna in obratna sredstva) le 20 odstotkov skupnih poslovnih sredstev, bi se lahko vzelo kot osnova za oceno, da je položaj v tej panogi izredno ugoden, ker obrt ni zadolžena. Toda to dejstvo dokazuje prav nasprotno.

Dokazuje skrajno zaostalost panoge in to, da se je v preteklih letih zelo malo vlagalo.

Od skupnih kreditov predstavljajo krediti za osnovna sredstva okoli 35 odstotkov, ostalih 65 odstotkov pa pokriva pomanjkanje lastnih obratnih sredstev. Vsi pokazatelji o višini poslovnih sredstev kažejo na dejstvo, da so skupna poslovna sredstva v obrtnih delovnih organizacijah tako na število zaposlenih kot na obseg poslovanja prenizka, da obrt zato v danih pogojih ne more dosegati višjih ekonomskih rezultatov.

Opozoriti je treba na problem poslovnih prostorov in veliko razdrobljenost obrtnih organizacij, saj je od 584 delovnih obrtnih organizacij 301 organizacija taka, ki ima manj kot 30 zaposlenih delavcev. Pri taki razdrobljenosti posebnih ekonomskih rezultatov ne moremo pričakovati. Tudi najmanjše obrtne organizacije so podvržene enakim predpisom glede knjigovodstva, poslovanja preko banke, obračuna družbenih obveznosti, obračuna prispevkov od osebnih dohodkov itd., torej enako kot največje delovne organizacije z več tisoč zaposlenimi.

Postavlja se vprašanje, ali je možno in pravilno na proizvodno delo nekaj delavcev obesiti do 30 odstotkov in več administrativne režije. V delovnih organizacijah, ki upravljajo z družbenimi sredstvi, je določena evidenca nad potrošnjo materiala in finančnim poslovanjem ter dohodkom, delitvijo dohodka, notranjimi akti itd. Potrebno je izdelati analize — raziskave v smeri, da se ugotovi objektivna spodnja meja zaposlenosti, oziroma velikost družbene gospodarske organizacije, ki še prenese tako imenovano družbeno režijo in pa, da bo lahko uspešen konkurent čedalje bolj razvijajoči se zasebni obrti.

Naloge v neposredni prihodnosti

Treba je izdelati analize za integracijo v obrti, ki mora sloveti na boljši izkoriščenosti vseh činiteljev, ki pogojujejo proizvodnjo. Integracija ne bi smela biti pod političnim pritiskom ali pa le zadovoljitev lokalističnih težej. Nujno potrebno je ugotoviti realne možnosti za financiranje investicij v nove družbene obrtne kapacitete iz virov, ki se formirajo izven obrtnih organizacij. Pri današnjem sistemu financiranja gospodarskih investicij so to predvsem sredstva poslovnih bank. Ob splošnem pomanjkanju investicijske-

ga kapitala pa ni mogoče pričakovati, da bi se obrt brez družbene soudeležbe lahko pojavila kot resen in enakopraven konkurent za bančna sredstva, saj objektivno ne more prevzeti kredita pod pogoji, ki jih prenesejo nekatere bolj konjunkturpane. Glede na današnjo slabo strukturo osnovnih sredstev, glede na potrebe po nadaljnji razširitvi obrtnih kapacitet, posebej pa še glede na možnosti za odpiranje novih delovnih mest na področju obrti, bi morali pristojni organi s splošno ekonomsko politiko carin, prometnega davka, kreditiranja in z ustreznim režimom omogočiti hitrejšo modernizacijo in rekonstrukcijo obrtnih kapacitet, vključno z možnostjo uvoza opreme in nabave opreme domače proizvodnje na kredit. Mislim, da bi bilo politično pravilneje in ekonomsko bolj smotno, če bi se tudi obveznosti, ki jih odreja obrt, kot so obresti na poslovni sklad in prispevek v sklad gospodarskih rezerv, zbirale na območju občin, ker bi s tem politični deklaraciji in dejanskemu položaju, da naj za obrt skrbi občina, vsaj delno dali tudi materialno vsebino.

Današnja delitev družbene obrti na proizvodno in storitveno se odraža praktično samo v tem, kdo za posamezno organizacijo določa stopnjo obresti na poslovni sklad in kam se stekajo te obresti ter prispevek za skupne rezerve gospodarstva. Čeprav se obresti na poslovni sklad »proizvodne« obrti stekajo v sredstva federacije, doslej ni bilo primerov, da bi centralne banke kreditirale investicije v obrt. Prav tako ni bilo primera, da bi republiški sklad skupnih rezerv financiral sanacijo ali pospešeno prilagoditev obrti današnjim ekonomskim pogojem. Postavlja se vprašanje, ali je sploh še potrebno in ekonomsko opravičeno deliti obrt na proizvodno in storitveno, ko je tako ena kot druga glede poslovanja in razvoja prepuščena isključno lastnim sposobnostim. Storitvena obrt se je sicer v preteklih obdobjih deklarativno postavljala kot kategorija, ki jo je potrebno z družbenimi posegi podpreti in razviti. Praktično pa se je za njo uveljavil isti ekonomski instrumentarij kot za vse ostalo gospodarstvo.

Kadri v obrti

Kot že omenjeno je družbena obrt zaposlovala na dan 31. III. 1967 29.508 delavcev, od tega 89 delavcev z visoko, 129 delavcev z višjo in 1461 delavcev s sred-

njo šolo. Največ je zaposlenih kvalificiranih delavcev, kar je tudi razumljivo. Manjka v glavnem vodilnih delavcev, organizatorjev proizvodnje, ki bi smelo vnašati dosežke moderne organizacije in tehnologije tudi v obrtno proizvodnjo. Za ta primanjkljaj kadra je v glavnem krivda v razdrobljenosti obrtnih podjetij in pa nezaupanje, oziroma zastarela miselnost, da so obrti potrebni le kvalificirani in visokokvalificirani delavci. Prav tako niso privlačni osebni dohodki za visoki in višji strokovni kader. Med družbeno in zasebno obrtjo obstaja neki antagonizem, ki pa ni nastal sam od sebe, ampak je rezultat nenedoslednosti njihovega izvajanja.

Povezovanje obrti z zbornico in drugimi družbeno-političnimi skupnostmi

Tako kot ostale panoge je tudi obrt obvezno včlanjena v gospodarsko zbornico. Ker zbornica ni izvršilni organ, posreduje probleme zakonodajnim in upravnim izvršilnim organom, zato se uspehi ali neuspehi akcij zbornice posredno odražajo v končnih odločitvah zakonodajnih in drugih organov, kar je povsem pravilno.

Da bo zbornica kot predstavnik gospodarstva še bolj učinkovita, mora za svoje akcije ali predloge pri oblastnih organih dobiti odgovore z utemeljitvijo, zakaj se predlogi ne morejo realizirati, v kolikor jih ne upoštevajo. Zaradi zakoreninjene miselnosti in nepoznavanja obrti kot gospodarske panoge, se pri mnogih organih tretira obrt kot pojem zaostalosti, zato bi bilo prav, da ne samo v zbornici, da so predstavniki obrti zastopani tudi v organih družbeno političnih skupnosti. Razmisliti je potrebno glede na število zaposlenih v obrti (družbeni in zasebni sektor — 49.400 delavcev) ter nadaljnji razvoj obrti, da bi imela obrt svojega člana v Izvršnem svetu SRS, pri Sekretariatu za gospodarstvo pa vsaj svetovalca. Le na ta način si je lahko zamisliti dobro povezavo s predstavniškimi in izvršilnimi organi, kar bi bil tudi sad večje prosperitete v obrti.

Kolikor bomo v nadaljnjem razvoju problem reševali bolj energično, z vsestransko pomojo družbe, bomo dali obrti tudi pravo mesto kot važni gospodarski panogi in bo ta ostala bolj privlačna za kader z visoko, višjo in srednjo ošlo, ki bo sposoben organizator proizvodnje — vse to bo pa rodilo dobze in cenene obrtne proizvode in storitve.

Vili Deržanič

Kurirčkova pošta

Kurirčkova pošta je postala že tradicionalna. To je dogodek, ki nas spominja na težke slavne čase NOB, ter na rojstni dan maršala Tita. Kurirčkova pošta je prenašanje pozdravov tovarišu Titu za rojstni dan, od šole do šole po skrivnih poteh, ki so jih med vojno prehodili takratni naši vrstniki. V prvih majniških dneh so se na mnogih poteh po Gorenjski, Koroški, Štajerski, Dolenjski in Notranjski slišali spoznavni znaki pionirjev-kurirjev, ki so prenašali Kurirčkovo torbo od zasede do zasede. Marsikatera skupina se je morala prebijati čez potoke, poseke, med grmovjem in drugimi ovirami. Tudi v naši občini smo s kurirčkovo pošto poslali pozdrave tovarišu Titu z obljubo, da se bomo marljivo učili in se s tem oddolžili tistim, ki so dali življenje za svrar, ki jo imenujemo ZLATA SVOBODA.

Ob prejemu kurirčkove torbe smo v vsakem pionirskem

odredu pripravili kulturni program. Najlepša prireditev pa je bila 21. maja v Ljubljani, kamor so prispelje skupine iz vseh krajev Slovenije. Tudi jaz sem bil povabljen. V Tivoliju so nas pozdravili pionirji ljubljanskih šol. Razporejeni smo bili v več skupin, vsaka skupina pa je na določenem mestu okrog Tivolija pričakala skupino kurirjev, ki je prinašala torbo s posameznih delov Slovenije.

Po programu so skupine s posameznih prog predale kurirčkovo torbo ter zemljevide prehojenih poti. Nato smo skupno odšli k tovarišu Leskovšku-Luki v Dom poslancev, kjer je bilo za nas pripravljeno slavnostno kosilo.

Srečanje s tovarišem Leskovškom je bilo za vse nas, mlade pionirje, posebno doživetje, ki ga ne bomo zlepa pozabili.

Bojan Mlakar
Osn. šola Mengeš

Novice iz avto-moto športa

Komisija za vzgojo in varnost v prometu je v sodelovanju z Delavsko univerzo organizirala spretnostno vožnjo s teoretičnimi tekmovanjem, ki se ga je udeležilo več kot 100 učencev vseh osnovnih šol naše občine. Učenci so pokazali primerno znanje, tako v teoretičnem, kakor tudi v praktičnem delu, kar daje organizatorjema novih spodbud za organiziranje podobnih tekmovanj v prihodnje.

V preteklem mesecu je bil občni zbor Avto moto društva Domžale; zbor se je udeležilo tudi nekaj predstavnikov sorodnih društev iz okolice, predstavnik AMZ Slovenije in mno-

go drugih ljubiteljev avto moto športa.

Pokazalo se je, da je aktivnost AMD Domžale postavljena na zdrava tla; rezultat dela društva v preteklosti je novi društveni dom, v katerem so že začeli z avto moto uslugami (pranje, mazanje in podobno).

V prihodnje je društvo postavljeno pred organizacijo dirk za državno prvenstvo v go-cartu, ki bodo na domžalskih ulicah v juliju. Prav gotovo bodo dirke tiste, ki bodo precej popestrile turistično sezono, predvsem pa pridobile novih prijateljev avto moto športa.

Brojan

Šahovske novice

Šahovski klub Domžale priredi vsako prvo nedeljo v mesecu odprt nagradni brzoturnir z začetkom ob 9. uri v sejni sobi SOB Domžale.

Junjskega brzoturnirja se je udeležilo 20 šahistov iz Ljubljane, Kamnika in Domžal. Zmagal je V. Vavpetič s 16 točkami, 2. do 3. mesto delita Konvalinka in P. Zupančič s 15 točkami, 4. do 6. mesto pa si delijo Braz, Keglarič in Sribar s 13 in pol točkami itd.

S. Laznik

XII. ekipnega šahovskega festivala v Pulj v čast Dneva mladosti od 18. do 24. maja se je udeležilo nad 150 štirčlanskih ekip, ki so bile razdeljene v 3 jakostnih skupin. Tekmovanje je potekalo po švicarskem sistemu v 5 kolih, ki zagotavlja realnega zmagovalca.

Ekipa Domžal je igrala v najmočnejši — I. skupini med 16 ekipami. Zasedla je zelo dobro 8. do 10. mesto z 10 1/2 točkami.

Rezultati naše ekipe:

Domžale: Schlechter (Innsbruck — A) 3 1/2 : 1/2;

Domžale: Jugopetrol (Novi Sad) 1 : 3;

Domžale: Erlangen (ZRN) 3 : 1;

Domžale: Crvena zvezda II (Beograd) 1 : 3;

Domžale: Vöest (Linz — A) 2 : 2.

Na 1. deski je zbral V. Ivačić 2 točki, na 2. V. Vavpetič 3 točke, na 3. R. Lorbek 2 1/2 točke in na 4. M. Karnar 3 točke.

Zmagala je ekipa Radnički iz Kragujevca s 14 1/2 točkami. Neposredni tekmeči Domžal pa so zasedli naslednja mesta:

2. mesto Crvena zvezda — 13 točk;

4.—5. mesto, Jugopetrol — 11 1/2 točke;

6.—7. mesto, Vöest — 11 točk;

11. mesto, Erlangen — 8 1/2 točk;

12. mesto, Schlechter — 8 točk.

S. Laznik

Zaupajte svoje denarne posle poslovni enoti Kreditne banke in hranilnice — Podružnici Domžale! Vaše zaupanje nagradujemo z ekspeditivnim in tajnim poslovanjem, z velikimi nagradami pri nagradnih žrebanjih in z najvišjimi obrestnimi merami.

Podružnica Domžale

20. NAGRADNO ŽREBANJE

BO V MESCJU SEPTEMBRU 1969

Vložite na Vašo hranilno knjižico!
do 31. avgusta 1969. — 2.000 N din

V nagradno žrebanje Kreditne banke in hranilnice so vključeni vsi varčevalci vezanih hranilnih vlog, stanovanjski in kmetijski varčevalci, ki namensko varčujejo po pravilniku banke ter lastniki vezanih deviznih računov, in to vsi tisti, ki bodo imeli 31. avgusta 1969 vloženih najmanj 2.000 N din z odpovednim rokom nad eno leto.

Vsakihi nadaljnjih vložnih 2.000 N din povečuje možnost do pridobitve nagrade.

N a g r a d e :

3 osebni avtomobili MAZDA 1500

2 osebna avtomobila MAZDA 1200

1 osebni avtomobil RENAULT 4 L

3 osebni avtomobili TRABANT

1 predsoba ALFA — ALPLES ŽELEZNIKI

10 televizijskih sprejemnikov GRAND — ISKRA-RIZ

10 televizijskih sprejemnikov ADRIATIC — ISKRA-RIZ

20 zlatih izdelkov HÄRTER po 500 N din

100 gramofonov TRAVIATA mono — ISKRA-RIZ

Skupna vrednost 250 razpisanih nagrad znaša preko 450.000 N din.

Po treh mesecih od dneva objave dobitkov nagradnega žrebanja preneha pravica do nagrade.

Zahtevajte informacije!